Podpisnik: Tomaž Iglič
Izdajatelj: SIGOV-CA
Številka certifikata: 647E942D00000000567D9054
Potek veljavnosti: 02. 06. 2026
Čas podpisa: 17. 06. 2025 13:30
Št. dokumenta: 8421-27/2019-3
DOKUMENT JE ELEKTRONSKO PODPISAN

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE
URAD ZA REGIJSKO DELOVANJE
Izpostava Ljubljana

Vojkova cesta 61, 1000 Ljubljana

T: 01 471 32 88
F: 01 471 33 39
E: gp.lj@urszr.si
www.sos112.si/ljubljana

Številka: 8421-27/2019-3 - DGZR
Datum: 17. 06. 2025

REGIJSKI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB POPLAVAH V LJUBLJANSKI REGIJI

VERZIJA 3.0

Tomaž Iglič
podsekretar
vodja izpostave
po pooblastilu št. 020-20/2023-21 z dne 1.12.2023

Kazalo:

1. POPLAVE 4
1.1 Uvod 4
1.2 Splošno o nevarnosti poplav v ljubljanski regiji 4
1.3 Vodna območja v Ljubljanski regiji in upravljanje z vodami 5
1.3.1 Območje zgornje Save 6
1.3.1.1 Sava in Sora na območju Občine Medvode 7
1.3.1.2 Območje občine Logatec 7
1.3.2 Območje srednje Save 7
1.3.2.1 Sava 7
1.3.2.2 Porečje Ljubljanske Save 7
1.3.2.3 Porečje Ljubljanice z Gradaščico 8
1.3.2.4 Porečje Kamniške Bistrice 9
1.3.2.5 Porečje Srednje Save 10
1.3.2.6 Porečje Krke 10
1.3.2.7 Porečje Zgornje Kolpe 11
1.3.3 Območja pomembnega vpliva poplav 11
1.4 Verjetnost nastanka verižne nesreče 14
2. Obseg načrtovanja 14
2.1 Temeljne ravni načrtovanja 14
3. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI 17
3.1. Koncept odziva ob poplavah 17
3.2 Temeljne podmene načrta 20
3.3 Uporaba načrta 21
4. SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ TER VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA 22
4.1 Organi in organizacije, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz regijski pristojnosti 22
4.1.1 Organi regije 22
4.1.2 Sile za zaščito, reševanje in pomoč regije 22
4.1.3 Komisije za ocenjevanje škode 23
4.1.4 Sile za zaščite, reševanje in pomoč občin 24
4.2 Materialno-tehnična sredstva za izvajanje načrta 24
4.3 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta 24
5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE 25
5.1 Opazovanje in napovedovanje vodostajev in pretokov rek in vodostajev jezer 25
5.2 Obveščanje pristojnih organov in služb v ljubljanski regiji 26
5.2.1 Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju 27
5.2.2 Obveščanje splošne javnosti 28
5.3 Alarmiranje prebivalcev na ogroženem območju 29
6. AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ 29
6.1 Aktiviranje organov vodenja in njihovih strokovnih služb 29
6.2 Aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč na regijski ravni 30
6.3 Zagotavljanje pomoči v materialnih in finančnih sredstvih 31
6.4 Mednarodna pomoč 32
7. UPRAVLJANJE IN VODENJE 32
7.1 Organi in njihove naloge 32

7.1.1 Izpostava URSZR Ljubljana 33
7.1.2 Poveljnik CZ za ljubljansko regijo 33
7.1.3 Štab CZ za ljubljansko regijo 33
7.1.4 Policijska uprava Ljubljana 34
7.1.5 Univerzitetni klinični center 34
7.1.6 Zdravstveni inšpektorat RS, Območna enota Ljubljana 34
7.1.7 Nacionalni inštitut za javno zdravje, Območna enota Ljubljana 35
7.1.8 Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Območna enota Ljubljana 35
7.1.9 Upravne enote 35
7.1.10 Centri za socialno delo v ljubljanski regiji 36
7.1.11 Območni urad Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin Ljubljana 36
7.1.12 Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Območna enota Ljubljana 36
7.1.13 Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana 37
7.1.14 Agencija Republike Slovenije za okolje 37
7.1.15 Direkcija Republike Slovenije za vode – Urad za upravljanje z vodami (Sektorji območij zgornje, srednje in spodnje Save) 37
7.2 Operativno vodenje 38
7.3 Organizacija zvez 39
7.3.1 Sistem zvez ZA-RE 40
8. ZAŠČITNI UKREPI TER NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI 40
8.1 Zaščitni ukrepi 41
8.1.1 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi 41
8.1.2 Evakuacija 42
8.1.3 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev 43
8.1.4 Radiološka, kemijska in biološka zaščite 45
8.1.5 Zaščita kulturne dediščine 48
8.2 Naloge zaščite in reševanja 49
8.2.1 Tehnično reševanja ob poplavah 50
8.2.2 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč 50
8.2.3 Veterinarska pomoč 52
8.2.4 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje 53
9. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA 55
10. RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV 55
10.1 Pomen pojmov 55
10.2 Razlaga okrajšav 57
11. SEZNAM PRILOG IN DODATKOV 58
11.1 Skupne priloge 58
11.2 Skupni dodatki 58
11.3 Posebni dodatki 58
11.4 Viri 58

Kazalo slik:

Slika 1: Sektorji posameznih območij Urada za upravljanje z vodami Direkcije Republike Slovenije za vode.....7
Slika 2: Območja pomembnega vpliva poplav v ljubljanski regiji (Vir: Ministrstvo za naravne vire in prostor). 13
Slika 3: Ogroženost regij v Republiki Sloveniji zaradi poplav. 16
Slika 4: Koncept odziva ob poplavah.....21

Kazalo preglednic:

Preglednica 1: Obveznosti nosilcev načrtovanja. 15
Preglednica 2: Ogroženost občin zaradi poplav v ljubljanski regiji. Občine, ki imajo na svojem območju OPVP so napisane s poševno pisavo. 18
Preglednica 3: Opis stopenj nevarnosti in možnih učinkov......28
Preglednica 4: Pregled kanalov in lokacij repetitorjev sistema radijskih zvez ZA-RE v ljubljanski regiji......42

1. POPLAVE

1.1 Uvod

Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah na območju Ljubljanske regije, Verzija 3.0, je spremenjen in nadomešča Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah na območju Ljubljanske regije, verzija 2.0. Izpostava URSZR Ljubljana je Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah na območju Ljubljanske regije izdelala v sodelovanju z nosilci načrtovanja in ukrepanja v Ljubljanski regiji.

Načrt je izdelan na podlagi Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB1, 97/10 in 21/18 – ZNOrg), Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) in Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16) ter temelji na Oceni ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav, Verzija 2.0, št. 8420-4/2015-58-DGZR, z dne 5. 12. 2016, Oceni tveganja za poplave, Verzija 1 (izdelalo Ministrstvo za okolje in prostor, 2015), Državnem načrtu zaščite in reševanja ob poplavah, Verzija 4.1, št. 84200-2/2019/6, z dne 03. 10. 2019.

Obvladovanje poplavnih tveganj obsega preprečevanje poplav, varstvo pred poplavami, zavedanje o poplavni nevarnosti, pripravljenost na poplave, ukrepanje ob poplavah in obnovo. S tem načrtom se ureja ukrepanje ob poplavah oziroma odziv ob poplavah. Načrt zaščite in reševanja ob poplavah je generično ime in se uporablja za poimenovanje načrtov zaščite in reševanja ob poplavah na vseh ravneh (občinski, regijski, državni) ter ne glede na obseg poplav in s tem povezanim odzivom nanje.

Ljubljanska regija je območje, ki ga organizacijsko pokriva Izpostava URSZR Ljubljana in obsega 32 občin in sicer: Občino Borovnica, Občino Brezovica, Občino Dobrepolje, Občino Dobrova – Polhov Gradec, Občino Dol pri Ljubljani, Občino Domžale, Občino Grosuplje, Občino Horjul, Občino Ig, Občino Ivančna Gorica, Občino Kamnik, Občino Kočevje, Občino Komenda, Občino Kostel, Občino Litija, Mestno občino Ljubljana, Občino Logatec, Občino Loški potok, Občino Log – Dragomer, Občino Lukovica, Občino Medvode, Občino Mengeš, Občino Moravče, Občino Osilnica, Občino Ribnica, Občino Sodražica, Občino, Škofljica, Občino Šmartno pri Litiji, Občino Trzin, Občino Velike Lašče, Občino Vodice in Občino Vrhnika.

1.2 Splošno o nevarnosti poplav v ljubljanski regiji

Poplave so eden izmed prevladujočih naravnogeografskih preoblikovalcev pokrajine, tako v gorskih oziroma hribovitih, kot v ravninsko-nižinskih predelih. So naravni dejavnik, ki ob različni tehnološki razvitosti tudi neposredno vpliva na namembnost prostora in rabo tal. Poplave praviloma ne nastopijo trenutno (razen, če gre za porušitev vodnega jezu, ki pa ga ta načrt ne obravnava) in tako niso popolno presenečenje ter se jih lahko obravnava kot postopne naravne pojave. V tem pogledu so delna izjema hudourniške poplave, ki se lahko na omejenih območjih pojavijo v zelo kratkem času.

Poplava je kompleksen dogodek z veliko medsebojno povezanimi dejavniki, vendar pri tem izstopa povečan pretok vode v vodotokih. Do povečanja količine vode v vodotokih pride predvsem zaradi padavinskega dogodka na določenem porečju. Količina vode, ki doseže vodotok, je pogojena z več dejavniki, kot so npr. vegetacija, izhlapevanje, sposobnost infiltracije

in zasičenost tal, višina oziroma prisotnost podtalnice, območja zadrževanja vode (npr. depresije), velikost porečja, naklon terena in pokrovnost tal.

Poplave v ljubljanski regiji so pogoste in mnogokrat povzročajo veliko škodo. Med vsemi naravnimi nesrečami, ki povzročajo škodo, so poplave najpogostejša nesreča. Pojavljajo se lahko vse leto, najpogostejše pa so jeseni, ob obilnih in dolgotrajnih padavinah. Poleti so poplave povezane z neurji in so predvsem krajevne in hudourniške. Poplav ni mogoče preprečiti, je pa do določene mere mogoče omiliti njihove posledice in se nanje bolj ali manj učinkovito pripraviti. V primeru poplav, ki so večinoma dobro napovedljive, je praviloma še dovolj časa za reševanje življenj, večja neposredna ogroženost pa nastane ob izbruhu hudournikov, ki lahko nastopijo tudi v obliki blatnih in drobirskih tokov. Hudourniške poplave so težje napovedljive. Zelo pomembna dejavnika pri pojavu poplav sta tudi taljenje snega in predhodna namočenost tal, predvsem pa značilni časovni in prostorski padavinski in vetrovni vzorci v kombinaciji z vegetacijskimi razmerami (zlasti jeseni in tudi spomladi).

Poplave lahko tudi danes kljub nekaterim ukrepom prizadenejo gosto naseljena območja. Zato se je treba nanje pravočasno pripraviti. Obvladovanje poplavnih tveganj obsega različne gradbene in ne gradbene protipoplavne ukrepe za preprečitev nastanka poplav kot tudi ukrepe za zmanjšanje posledic poplav, med katerimi sta najpomembnejša spremljanje in proučevanje poplavne ogroženosti in nevarnosti.

Vzroki za nastanek poplav so:

- dolgotrajne obilne padavine ali zelo intenzivne nekajurne padavine ter taljenje snega,
- razporeditev padavin v pasu, ki se odteka neposredno v naseljena območja,
- pred pojavom padavin so tla prispevnih območij že zelo namočena, ali po svoji geološki sestavi slabo propustna ali pa so zamrznjena,
- obremenjevanje in urbanizacija razlivnih površin,
- neustrezno urejena odvodnavanja padavinskih voda,
- predimenzionirane premostitve in prepusti ipd.

Glede na glavne značilnosti in obseg v ljubljanski regiji lahko pričakujemo naslednje poplave:

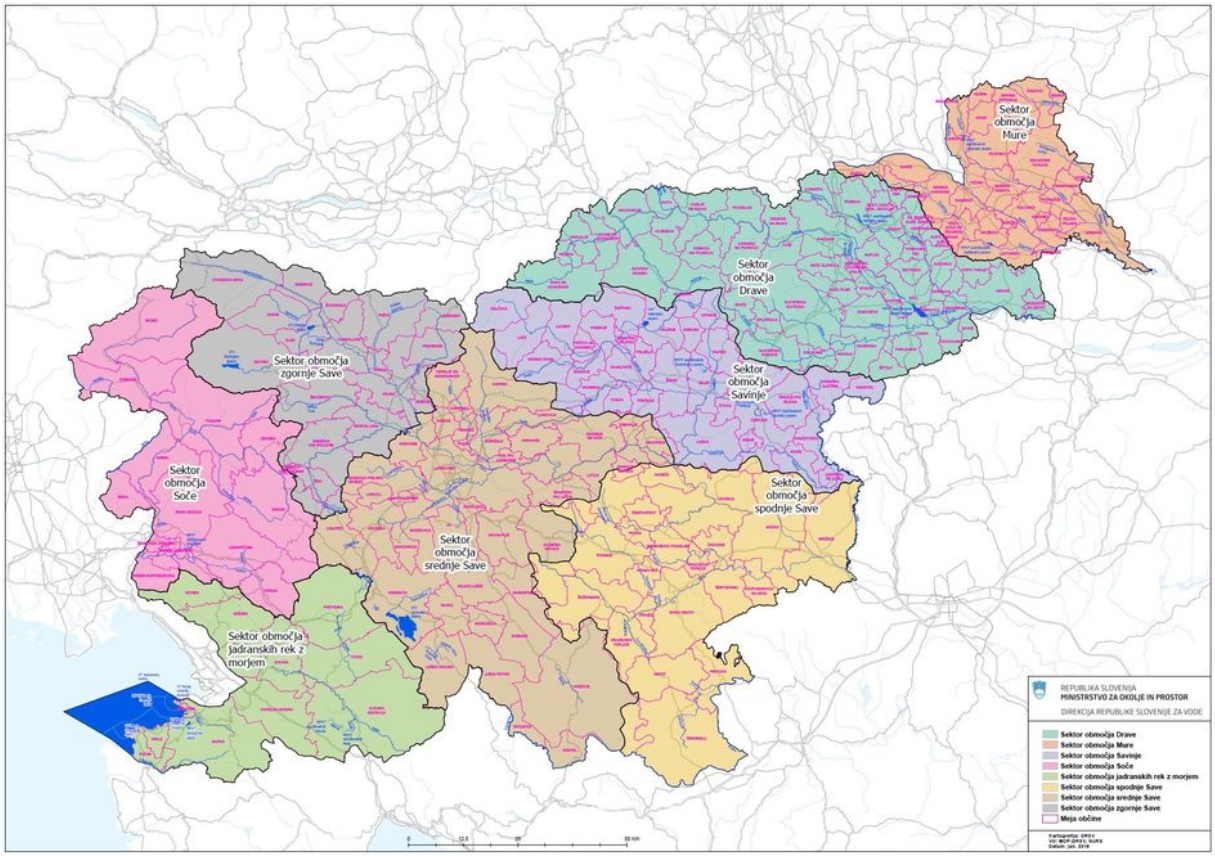
- **hudourniške:** so kratkotrajne in izjemno silovite, povzročajo pa jih razmeroma kratkotrajne in intenzivne padavine, bodisi po poletnih neurjih bodisi ob jesenskih deževjih,
- **nižinske**: se pojavljajo v spodnjem toku vodotoka, ko njegova struga preide v ravninske predele, Nastanejo zaradi razlike v hitrosti dotekanja visokih vod ter odtočne zmogljivosti rečnih strug,
- **mestne:** so poplave v mestih in nastanejo zaradi nezmožnosti odvajanja zadostnih količin padavinskih voda preko sistemov za odvod meteornih voda,
- **tehnične:** se pojavijo zaradi neustreznega delovanja ali porušitve objektov vodne infrastrukture. Ta načrt jih ne obravnava.

1.3 Vodna območja v Ljubljanski regiji in upravljanje z vodami

V Ljubljanski regiji se upravljanje z vodami izvaja na vodnem območju Donave. Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, zagotavlja izvajanje javnih služb v skladu z Uredbo o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Uradni list RS, št. 109/10, 98/11, 102/12, 89/14 in 47/17), ki opravljajo svoje dejavnosti na dveh območjih.

Direkcija RS za vode izvaja naloge s področja gospodarskih javnih služb urejanja voda, načrtovanja, spremljanja stanja voda, vodnih in priobalnih zemljišč, vodnega režima in vodne infrastrukture, vodnih pravic, upravnih in drugih postopkov in aktivnosti po območjih, kot sledi:

1. **območje zgornje Save**, ki obsega porečje Save s pritoki od izvira Save Dolinke in izvira Save Bohinjke do sotočja s Soro, vključno s porečjem Sore. V ljubljanski regiji v območje zgornje Save delno sodita občina Medvode in Logatec.
2. **območje srednje Save**, ki obsega porečje Save s pritoki od sotočja s Soro do sotočja s Savinjo, brez Savinje, ter del porečja Kolpe do sotočja z Dolskim potokom. V ljubljanski regiji v območje srednje Save sodi večina občin, in sicer občine Borovnica, Brezovica, Dobrepolje, Dobrova-Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Domžale, Grosuplje, Horjul, Ig, Ivančna Gorica, Kamnik, Kočevje, Komenda, Kostel, Litija, Ljubljana, Logatec, Log-Dragomer, Loški potok, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Osilnica, Ribnica, Sodražica, Škofljica, Šmartno pri Litiji, Trzin, Velike Lašče, Vodice in Vrhnika.
3. **območje spodnje Save,** ki obsega porečje Save s pritoki od sotočja s Savinjo do državne meje z Republiko Hrvaško z vsemi pritoki ter del porečja Kolpe od sotočja z Dolskim potokom do meje z Republiko Hrvaško in del porečja Sotle do sotočja z Bistrico do državne meje z Republiko Hrvaško. V Ljubljanski regiji v območje spodnje Save sodi tudi občina Litija, ki pa smo jo opisali v sklopu območja srednje Save.

Slika 1: Sektorji posameznih območij Urada za upravljanje z vodami Direkcije Republike Slovenije za vode.

1.3.1 Območje zgornje Save

1.3.1.1 Sava in Sora na območju Občine Medvode

Občina Medvode leži ob sotočju Save in Sore. Najpomembnejši vodotoki v občini so Sava, Sora, Mavelščica in Ločnica. Območja ob Sori in Savi od Medvod do meje z Mestno občino Ljubljana so poplavno ogrožena. Na Savi sta zgrajeni hidroelektrarni Mavčiče in Medvode, ki v primeru porušitve pregrad predstavljata poplavno nevarnost. Zaradi hudourniške nravi vodotokov in padavinskih vod v Polhograjskem hribovju in na območju Smleško-Hraškega hriba so poplavno ogrožene tudi doline vodotokov Ločnica, Prešnica in Mavelščica ter ravninski del med Valburgo in Hrašami.

1.3.1.2 Območje občine Logatec

Za občino Logatec je značilno kraško površje, vodotoki so po večini kraški izviri. Izrazitejši vodotoki so Hotenjka, Logaščica in Unica. Na območju Logaškega polja je zgrajen suhi zadrževalnik Mareke pri katerem možnost zamašitve predstavlja veliko nevarnost poplav za naselje Logatec. Vode se stekajo v požiralnik Jačka. Ravno tako je v polovici Planinskega polja (druga polovica sodi k Občini Postojna) naravni zadrževalnik za visoke vode, pri katerem pa so ob katastrofalnih poplavah ogroženi nižinski deli naselja Laze in Jakovica.

1.3.2 Območje srednje Save

1.3.2.1 Sava

Poplavno območje nizvodno HE Medvode se prične od Beričevega na levem bregu Save, na desnem bregu od izliva Seničice do Medvod, območja nad Tacenskim jezom do Mednega ter naselja Tomačevo. Na tem odseku sta največja pritoka Kamniška Bistrica (levi pritok) in Ljubljanica (desni pritok), ki se v Savo izlivata pri Podgradu.
Na tem odseku Save (Dolsko – Litija) je ogrožena naseljena površina občine Litija na območju od krajevne skupnosti Jevnica, Kresnice, Hotič, Mestne skupnosti Litija, Spodnji Log in Sava, kjer se v obrežnem oziroma ravninskem delu ob več dnevnem deževju pojavljajo poplave. Poplavljene bi bile predvsem kmetijske površine, nanosi proda in zemlje, ob večjih poplavah pa poplavljeni stanovanjski in poslovni objekti.

1.3.2.2 Porečje Ljubljanske Save

Ljubljanska kotlina je na debelo zasuta s prodom, ki ga je Sava s svojimi pritoki nanesla v mlajši pliocenski in zlasti kvartarni dobi. Sora se izliva v Savo z desne strani dolvodno od Zbiljskega jezera, ki je akumulacijski bazen hidroelektrarne Medvode. Sava teče od izliva Ljubljanice po Ljubljanskem polju. Tu ni več vrezana v konglomerat, temveč pretežno v prodnate zasipe kvartarnih sedimentov. Ljubljansko polje je obsežen savski vršaj, nasut v dobi poledenitve. Tu teče Sava danes po severni strani, na robu ravnine vršaja, kjer je zašla na škriljevce obrobja pri Mednem, v Tacnu in Črnučah. V območju Ljubljanskega polja dobiva Sava do Kamniške Bistrice in Ljubljanice le manjše pritoke, pri Mednem z desne strani Marelščico, nad Ježico pa z leve Gameljščico. Največja pritoka Save na Ljubljanskem polju sta oba na spodnjem delu. To sta Kamniška Bistrica in Ljubljanica, ki je največji pritok Save. Pritoka se izlivata v Savo, po toku le malo vsaksebi, Bistrica z leve, Ljubljanica z desne strani.

Na porečju Ljubljanske Save se nahajajo 3 OPVP-ji: Zalog – Podgrad – Videm, Medvode – Tacen in Gameljne.

Reke in potoki, ki tečejo na območjih OPVP-jev so:
- Besnica, Kamniška Bistrica, Kanal Pšata, Ljubljanica, Mlinščica, Sava, Studenčica, Studenčnica (OPVP Zalog – Podgrad – Videm);
- Mavelščica, Prešnica, Sava, Sora (OPVP Medvode – Tacen) in
- Gameljščica, Sava (OPVP Gameljne).

Območja poplav v Mestni občini Ljubljana so razdeljena po posameznih vodotokih, in sicer:
1. območje poplav Ljubljanice na Rudniku, Viču in Črni vasi zaradi visokih vod kraške Ljubljanice, površinskih hudourniških odtokov z obrobja barja (Podlipščica, Borovniščica, Iška in Želimeljščica) ter kraških izvirov na barjanskem obrobju (Ižica, Bistra, Ljubija);
2. območje poplav Gradaščice oziroma Malega grabna na območju Viča in Kozarij;
3. območje poplav Glinščice od Podutika do Rožne doline;
4. območje poplav Ljubljanice v spodnjem toku na območju Fužin, Slap, Vevč, Spodnjega Kašlja in Zaloga;
5. posamezna poplavna območja ob Savi (Sneberje, Zalog);
6. poplavna območja Gameljščice na območju Gameljn;
7. posamezna poplavna območja ob Črnuščici;
8. poplavna območja ob pritokih Ljubljanice z JZ območij Golovca (Rudnik, Rakovnik, Galjevica);
9. poplavna območja ob pritokih Ljubljanice s severnega obrobja Golovca (Zgornja in Spodnja Hrušica, Bizovik, Dobrunjščica, Rastučnik) in
10. poplavna območja ob Besnici.

V sklopu projekta protipoplavne ureditve porečja Gradaščice (v teku) se ureja:
- Božna in Mala voda na območju Polhovega Gradca,
- Gradaščica v Dolenji vasi in Šujici,
- struga Horjulka in Gradaščica na območju Kozarij,
- regulacija Malega Grabna ter izgradnja razbremenilnika 6A od struge Malega Grabna do izliva v Curnovec,
- izgradnja suhega zadrževalnika Razori ter ostale spremljajoče ureditve.

Z izgradnjo vseh protipoplavnih ukrepov bo zagotovljena celovita ureditev reke Gradaščice ter s tem bistveno zmanjšanje poplavne ogroženosti na področju naseljenih območij jugozahodne Ljubljane, Dobrove, Razorov, Stranske vasi, Dolenje vasi, Šujice in Polhovega Gradca ter s tem zaščitili skoraj 18.000 prebivalcev in 3.000 objektov.

1.3.2.3 Porečje Ljubljanice z Gradaščico

Ljubljanica je desni pritok Save. Ljubljanica je tipični kraško vodotok. Strugo Ljubljanice lahko delimo na dva dela. Prvi, od izvirov na Vrhniki do vtoka leve pritoka Gradaščice, je plitko vrezana struga preko Ljubljanskega Barja. Pod vtokom Gradaščice pa je struga vrezana v prodno nasipino Ljubljanskega polja. Ljubljanica se na Špici razdeli na mestno Ljubljanico in umetni Gruberjev prekop kot njen desni del. Oba kra se v Mostah združita in ustvarjata del Ljubljane kot otok. Za zagotovitev stalne kote Ljubljanice in s tem stabilnost Barja, imata dva kraka postavljeno zapornico. Mestna Ljubljanica ima zapornico pri Cukrarni, Grubarjev prekop pa na začetku Roške ceste.

Menjavanje prepustnih in neprepustnih kamnin v porečju Ljubljanice omogoča površinsko in podzemno pretakanje, njihova razporeditev pa je takšna, da se površinske in podzemne vode iz povirnih predelov porečja stekajo na kraška polja, tam poniknejo in se na nižjih kraških poljih ponovno pojavijo na površju. Končno se vse vode po večkratnem ponikanju ali direktnem podzemnem pretakanju pojavijo v izvirih pri Vrhniki v razmeroma ozkem pasu ob zahodnem robu Ljubljanskega barja, nato pa kot Ljubljanica površinsko odteka v Savo. Pretežni del ozemlja med Borovnico in Cerknico ter med Logatcem in Idrijo gradijo srednje prepustne kamnine. Najpomembnejša ponikalnica v zaledju izvirov pri Vrhniki je Unica na Planinskem polju. Znano je, da se stekajo na Planinsko polje iz Postojnske kotline.

Gradaščica je v zgornjem toku sorazmerno naravna. Večja regulacijska dela so izvršena le na Mali vodi med Brišami in Polhovim Gradcem. Vsi ostali ukrepi, ki so bili izvedeni na Božni in Mali vodi so bili protierozijski ukrepi. Daljši regulacijski odseki se pojavljajo šele pri Šujici. Horjulka je regulirana na daljših odsekih in sicer na območju Horjula ter posameznih odsekih vzdolž doline med Brezjem in Razori. Na Bokalškem jezu se Gradaščica razdeli v dva vodotoka in sicer v Mestno Gradaščico in Mali Graben, ki teče mimo Kozarij in Dolgega mosta, mimo Viča ob barjanskem obrobju vse do Ljubljanice v katero se zliva tik pred Špico. Mali graben je bil na odseku med Dolgim mostom in Ljubljanico v sedemdesetih letih v celoti reguliran. Mestna Gradaščica je speljana skozi Vrhovce in nato skozi del Viča kot umetni kanal. Pri križišču Koprske z Jamovo cesto se vanjo izliva Glinščica in nato tečeta skupaj do Ljubljanice. Povodje Gradaščice se razprostira na območju prehoda iz kraškega v nekraški svet. Razvodnica proti Sori oziroma Poljanščici poteka po grebenih Toškega čela, Ilovega vrha, Polhograjske grmade, Tošča, Mlake, Pasje ravni, Špika nato preko Suhega dola, Golega in Črnega vrha ter dalje po grebenih gričev med Barjem in dolino Horjulke. Reko Gradaščico tvorita dva glavna hudourniška potoka in sicer Božna, ki odmaka severni del zgornjega dela povodja, ter Mala vod, ki se steka iz doline med Prapročami in Korenom. Ker je padec doline med Polhovim Gradcem in Dobrovo velik, se visoke vode kljub poplavam ne zadržujejo. Na poplavnih območjih se pojavljajo sorazmerno močni tokovi. Največji pritok Gradaščice je Horjulka ali Šujica, ki se v Gradaščico izliva tik nad zahodno obvoznico pri Kozarjih.

Na območju porečja Ljubljanice z Gradaščico se nahaja 10 OPVP-jev: Ljubljana – jug, Dobrova, Lavrica – Škofljica, Ljubljana – Dravlje, Ljubljana – Podutik, Ljubljana – Bizovik, Vrhnika, Horjul, Ig in Vevče – papirnica.

Reke in potoki, ki tečejo na območjih OPVP-jev so:
- Capudrov graben, Curnovec, Farjevec, Glinščica, Gradaščica, Gruberjev prekop, Horjulščica, Ižica, Krakovski graben, Lahov graben, Ljubljanica, Mali Graben, Prošca, Veliki Galjevec, Zidarjev graben (OPVP Ljubljana – jug);
- Gradaščica, Horjulščica, Selanov graben (OPVP Dobrova);
- Grivka, Prošca, Škofeljščica (OPVP Lavrica – Škofljica);
- Pržanec (OPVP Ljubljana – Dravlje);
- Glinščica (OPVP Ljubljana – Podutik);
- Bizovksi potok (OPVP Ljubljana – Bizovik);
- Bela, Klic, Ljubija, Ljubljanica, Mala Ljubljanica, Vaški potok, Velika Ljubljanica (OPVP Vrhnika);
- Ligojščica, Potok, Stojanšek (OPVP Horjul) in
- Draščica, Ižica, Jelenovka (OPVP Ig).

Na OPVP Vevče – papirnica ni potoka, je pa OPVP v poplavnem območju Ljubljanice.

1.3.2.4 Porečje Kamniške Bistrice

Kamniška Bistrica je eden večjih pritokov Save. Povirje se nahaja v vznožju Kamniških Alp. Povodje je izredno razgibano, saj vsebuje visokogorje, sredogorje in obsežna ravninska področja. po osnovnih karakteristikah ima Kamniška Bistrica hudourniški značaj, kar pomeni, da je nastop visokih vod relativno pogost pojav.
Kamniška Bistrica izvira kot kraški izvir v osredju Kamniških Alp. Povodje Kamniške Bistrice sestavljajo trije glavni pritoki, leva pritoka Nevljica in Rača ter desni pritok Pšata, ki predstavljajo skoraj 74% celotnega povodja Kamniške Bistrice.

Na porečju Kamniške Bistrice se nahaja 7 OPVP-jev: Stahovica – Kamnik, Komenda – Moste – Suhadole, Domžale, Nožice, Jarše – Radomlje, Trzin in Ihan – farme.

Reke in potoki, ki tečejo na območjih OPVP-jev so:
- Bistričica, Črna, Hudi graben, Kamniška Bistrica, Kanal, Nevljica, Ribnik, Stranjski potok, Tratnikov graben (OPVP Stahovica – Kamnik);
- Govinek, Knežji potok, Pšata, Reka, Tunjščica, Vrtaški potok (OPVP Komenda – Moste – Suhadole);
- Kamniška Bistrica, Mlinščica, Rača (OPVP Domžale);
- Kamniška Bistrica, Kanal, Mlinščica (OPVP Nožice);
- Kamniška Bistrica, Mlinščica, Rudniški potok (OPVP Jarše – Radomlje) in
- Kanal Pšata, Pšata, Šumberk (OPVP Trzin).

Na OPVP Ihan – farme se nahaja manjši potok brez imena, OPVP je na poplavnem območju Kamniške Bistrice.

1.3.2.5 Porečje Srednje Save

Med Zalogom in Dolskim zdrkne Sava v dolino Savskega hribovja Zasavje. Doline se s tokom Save postopoma zožuje. Na začetnem delu je še sorazmerno široka in na debelo terasasto prekrita s kvartarnim prodom. Potencialno pomembna razlivna območja se nahajajo na območju sotočja Save, Ljubljanice in Kamniške Bistrice, širši koridor reke Save do Litije in pod Litijo do kraja Sava.

Na porečju Srednje Save se nahajata 2 OPVP-ja in sicer Litija in Kresnice.

Reke in potoki, ki tečejo na območjih OPVP-jev je Sava.

1.3.2.6 Porečje Krke

Krka je desni pritok Save, v katero se izliva v Brežicah. Porečje Krke zajema obsežno območje južno in jugozahodno od Posavskega hribovja s Suho krajino, kraškimi polji (Dobrepolje, Grosupeljsko polje, Ribniško polje ter del Kočevskega polja) in sega do Blok, Velike gore, Roga, Gorjancev vključno s Krško kotlino. Porečje Krke, skupno s porečjem Kolpe, predstavlja najobsežnejši strnjen kraški kompleks v Sloveniji, problematičnost omejitve porečja Krke, kakor tudi pripadnosti posameznih hidrografskih enot v porečju, nastaja zaradi kameninske sestave, saj prevladujejo apniške in dolomitne kamenine z značilnimi kraškimi oblikami, pojavi in le v manjši meri vododržne kamenine z normalno razvito hidrografsko mrežo.

Na porečju Krke se nahaja 5 OPVP-jev: Grosuplje, Grosuplje – zahod, Dobrepolje, Račna in Ortnek – skladišče blagovnih rezerv.

Reke in potoki, ki tečejo na območjih OPVP-jev, so:
- Breg, Grosupeljščica, Veliki potok (OPVP Grosuplje);
- Bičje, Mali breg (OPVP Grosuplje – zahod);
- Rašca (OPVP Dobrepolje);
- Šica (OPVP Račna) in
- Graben (OPVP Ortnek – skladišče blagovnih rezerv).

1.3.2.7 Porečje Zgornje Kolpe

Osrednji del območja obsega Kočevsko polje, ki je netipično kraško polje ob prelomnici dinarske smeri. Dolgo je 18 km in široko 5 km ter je največje kraško polje na Slovenskem. Sredi polja je razvodnica med Krko in Kolpo – Željnski potok teče pod zemljo v izvir Radeščice, ki je pritok Krke. Menjava njiv in pašnikov z vmesnimi pasovi gozda ustvarja izrazito pokrajinsko pestrost. Na njem se severovzhodno od Kočevja nahaja tudi Rudniško jezero, ki je nastalo v kotanji dnevnega kopa po opustitvi rudnika rjavega premoga. Glavni vodotok predstavlja reka Kolpa, ki je najsevernejša od velikih rek Dinarskega gorstva, ki se iz njegovega osrčja prebijajo večinoma prosti severu k reki Savi. Rinža je glavna reka Kočevskega polja in je značilna kraška ponikalnica, dolga 14 km. Ob poplavam na Ribniškem polju priteče voda po navadno suhi strugi okoli Jasnice (Zadnja Rinža). Ob skrajno visokih vodah je v vsem Ribniško-Kočevskem podolju en sam vodni tok. Vode na Kočevskem odtekajo v porečje Save prek pritokov Krke in Kolpe.

Na porečju Zgornje Kolpe se nahaja en OPVP: Kočevje.

Reka, ki teče na območju OPVP-ja, je:
- Rinža (OPVP Kočevje).

1.3.3 Območja pomembnega vpliva poplav

V Republiki Sloveniji je bilo leta 2013 skladno z Direktivo 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti (UL L št. 288 z dne 6. 11. 2007, str. 27) (v nadaljevanju poplavna direktiva) določenih 61 območij pomembnega vpliva poplav (v nadaljevanju: OPVP), za katera se lahko z veliko verjetnostjo trdi, da so najbolj poplavno ogrožena. V letu 2016 pa se je začel izvajati drugi cikel v katerem se je izoblikoval končni nabor 86. OPVP-jev, ki smo jih za ljubljansko regijo že omenili v zgornjem poglavju.

Za OPVP se upravičeno pričakuje, da na teh območjih v primeru poplav lahko pride do največjih škod po kriterijih ogroženosti iz poplavne direktive, torej na zdravju ljudi, okolju, kulturni dediščini in gospodarskih dejavnostih. Nekateri pomembnejši podatki, v zvezi z OPVP v Sloveniji in ljubljanski regiji, predvsem kvantitativni pregled vplivov na različne ranljive elemente v prostoru, so:
- površina poplavnega območja,
- število stalnih in začasnih prebivalcev,
- število stavb s hišno številko,
- število enot kulturne dediščine,
- število kulturnih spomenikov državnega pomena,
- število poslovnih subjektov,

- ocenjeno število zaposlenih,
- število SEVESO zavezancev,
- dolžina pomembnejše linijske infrastrukture,
- število pomembnih objektov družbene infrastrukture državnega pomena.

V drugem ciklu nabora leta 2016 so bila OPVP določena in sprejeta s posodobljeno metodologijo in upoštevanjem dodatnih faktorjev vpliva, kot so podnebne spremembe, ogroženost in škoda na infrastrukturi.

Za območja pomembnega vpliva poplav v Republiki Sloveniji in ljubljanski regiji se nevarnostni potencial opredeli s kartami poplavne nevarnosti. Karte poplavne nevarnost, izdelane za raven kartografskega merila najmanj 1:5000, prikazujejo dosege poplav pri pretokih s povratno dobo deset (Q10), sto (Q100 in petsto (Q500) let. Pretok Q10 je vrednost pretoka vode, ki je v določenem letu lahko dosežen ali presežen z verjetnostjo 10%, pretok Q100 je vrednost pretoka vode, ki je v določenem letu lahko dosežen ali presežen z verjetnostjo 1%, pretok Q500 je vrednost pretoka vode, ki je v določenem letu lahko dosežen ali presežen z verjetnostjo 0,2%. to je statistični izračun verjetnosti pojava glede na podatke iz preteklih let, vendar se ne glede na statistično verjetnost takšne poplave lahko pojavijo redkeje ali pogosteje.

Slika 2: Območja pomembnega vpliva poplav v ljubljanski regiji (Vir: Ministrstvo za naravne vire in prostor).

Na podlagi kart poplavne nevarnosti so s kombiniranjem verjetnosti in jakosti pojava izdelane karte razredov poplavne nevarnosti, ki služijo za določitev pogojev in omejitev za izvajanje dejavnosti in poseganje v prostor. Na podlagi kart poplavne nevarnosti so izdelane tudi karte poplavne ogroženosti, ki prikazujejo kraje z morebitnimi škodnimi posledicami poplav. Iz navedenih kart so razvidne pričakovane posledice poplav izbrane povratne dobe, ki so opisane s kazalci, kot so okvirno število ogroženih prebivalcev, število in vrsta gospodarskih in negospodarskih dejavnosti na poplavnih območjih, obrati, ki lahko v primeru poplav povzročijo večje onesnaženje, možna prizadeta zavarovana območja itd.

Za OPVP so izdelane podrobnejše karte poplavne nevarnosti in ogroženosti ter so dostopne na spletnem portalu www.evode.gov.si .

Izdelovalci načrtov zaščite in reševanja ob poplavah na občinski ravni lahko karte poplavne ogroženosti uporabljajo kot delovni pripomoček pri izdelavi načrta zaščite in reševanja ob poplavah. Koristne informacije in kartografska gradiva (karte poplavne nevarnosti, karte poplavne ogroženosti itn.) se nahajajo na spletnem portalu www.evode.gov.si .

1.4 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Poplave, zlasti intenzivnejše, obsežnejše in dolgotrajnejše, lahko povzročijo tudi verižne nesreče, med katerimi so pogoste oziroma pomembne predvsem naslednje:

- onesnaženje okolja oziroma nenadzorovano uhajanje nevarnih snovi v okolje,
- onesnaženje pitne vode,
- onesnaževanje živil oziroma krme,
- motnje in prekinitve oskrbe s pitno vodo,
- prekinitev oskrbe z električno energijo,
- prekinitev komunikacijskih storitev,
- pojav nalezljivih bolezni pri ljudeh,
- pojav oziroma širjenje posebno nevarnih bolezni in drugih bolezni živali in karantenskih bolezni pri rastlinah,
- poškodbe infrastrukture (poškodbe in porušitve visokih pregrad),
- prekinitev transportnih poti.

Poplavne dogodke lahko spremljajo drugi naravni pojavi, globinska in bočna erozija strug vodotokov, transport in odlaganje erodiranega materiala, zemeljski in hribinski plazovi, odlomi skalovja in skalni podori, blatni in drobirski tokovi.

Po drugi strani pa poplave lahko nastanejo tudi zaradi drugih nesreč in pojavov, predvsem zaradi:

- zemeljskih plazov,
- skalnih podorov,
- snežnih plazov,
- potresov,
- porušitev visokih pregrad,
- odpovedi delovanja (nenadzorovan dvig) zapornic na jezovih hidroenergetskih objektov,
- zaledenitve vodotokov.

Ob verižni nesreči, ki je posledica poplave, poteka ukrepanje skladno z načrti zaščite in reševanja glede na nesrečo (nalezljive bolezni pri ljudeh, posebno nevarne bolezni živali, porušitev visokih pregrad itn.)

2. Obseg načrtovanja

2.1 Temeljne ravni načrtovanja

Načrt ali dele načrta zaščite in reševanja ob poplavah izdelajo nosilci načrtovanja:
- Izpostava URSZR Ljubljana v sodelovanju z občinami in ostalimi nosilci načrtovanja,
- občine.

Obveznost izdelave načrta ali dela načrta zaščite in reševanja ob poplavah za posameznega nosilca načrtovanja opredeljena glede na Oceno ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav, verzija 2.0, št. 8420-4/2015-58 – DGZR z dne 05.12.2016, Oceni ogroženosti zaradi poplav v ljubljanski regiji ??? v povezavi s preglednico 1, in glede na končno uvrstitev nosilca načrtovanja v določen razred ogroženosti. Obveznosti nosilcev načrtovanja iz preglednice 1 predstavljajo minimalne zahteve. Vsak nosilec načrtovanja se lahko odloči tudi za večji obseg načrtovanja.

Razred ogroženosti	Obveznosti nosilcev načrtovanja
1	***Ni obveznosti.***
2	***Priporočljivo*** je izdelati dele načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določi način opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
3	***Treba je izdelati*** **dele načrta** zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določi način opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
4	***Treba je izdelati*** **dele načrta** zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določi način opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP, ***priporočljivo*** pa je izdelati načrt zaščite in reševanja v celoti.
5	***Treba je izdelati načrt*** zaščite in reševanja ***v celoti.***

Preglednica 1: Obveznosti nosilcev načrtovanja.

V Sloveniji so skladno s poplavno direktivo določena najbolj ogrožena poplavna območja kot OPVP in so razvidna iz Predhodne ocene poplavne ogroženosti Republike Slovenije.

Občine v ljubljanski regiji, ki imajo na svojem območju del OPVP, posamezen OPVP ali več OPVP ne glede na ugotovljen razred ogroženosti v Oceni ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav pristopijo na podlagi tretjega pododstavka 2.1 točke Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavah, verzija 4.0 k izdelavi načrta zaščite in reševanja ob poplavah v celoti.

Te občine so:

- Občina Dobrepolje,
- Občina Dobrova – Polhov Gradec,
- Občina Domžale,
- Mestna občina Ljubljana,
- Občina Kamnik,
- Občina Grosuplje,
- Občina Horjul,
- Občina Ig,
- Občina Velike Lašče,
- Občina Litija,
- Občina Medvode,
- Občina Komenda,
- Občina Kočevje,
- Občina Vrhnika,
- Občina Trzin in
- Občina Škofljica.

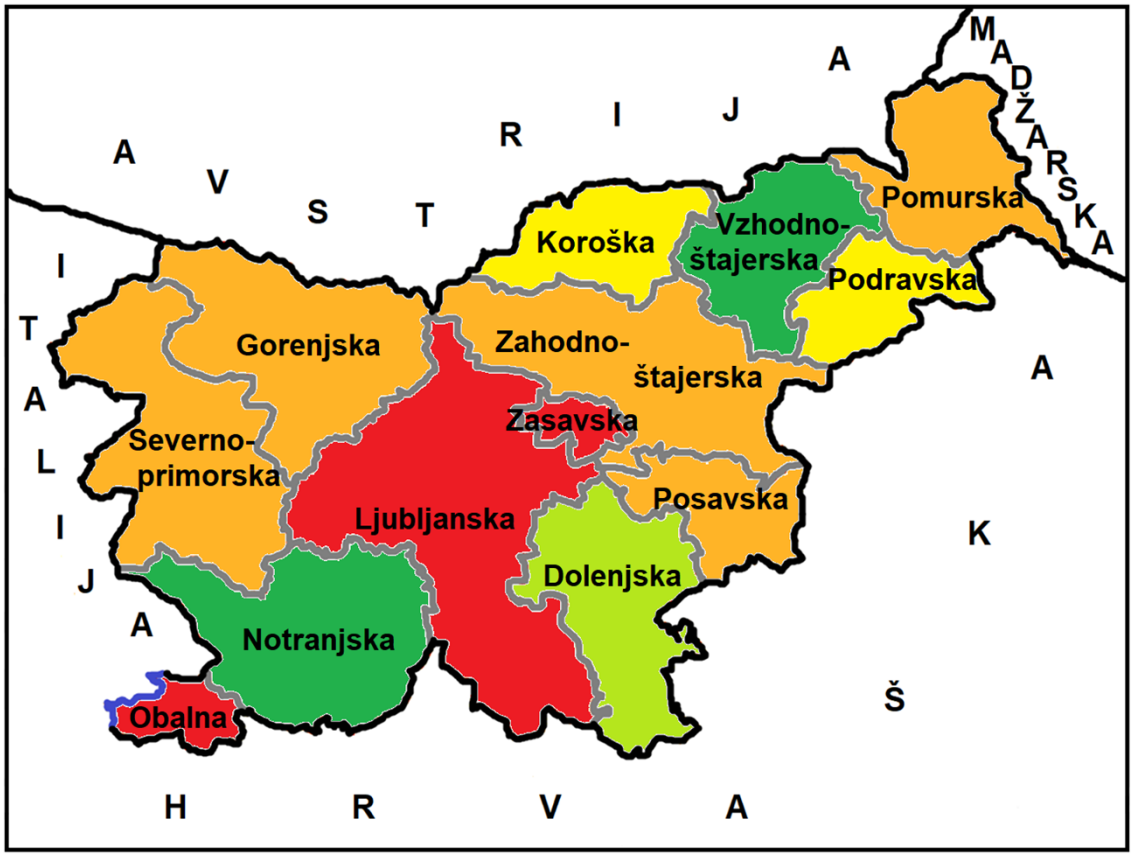
Temeljni načrt zaščite in reševanja ob poplavah je Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah. Izdelan je za pojav obsežnih poplav na kateremkoli vodotoku v državi oziroma za pojav poplav na območju dveh ali več regij.

Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji je bolj podrobno razčlenjen Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah za območje ljubljanske regije, ki ga organizacijsko pokriva Izpostava URSZR Ljubljana.

Z regijskim načrtom zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji se ureja koncept odziva na poplave, naloge zaščite, reševanja in pomoči ter zaščitni ukrepi ter zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje, ki so v regijski pristojnosti. Načrt ne vključuje aktivnosti varstva pred škodljivim delovanjem voda, ki so opredeljene v Zakonu o vodah (razen izvedbe izrednih ukrepov ob poplavah) in ki obenem niso v pristojnosti sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji ne vključuje porušitve vodnih pregrad.

Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji je izdelan za pojav poplav v več občinah na območju Ljubljanske regije. Območje Ljubljanske regije sodi v razred ogroženosti 5 (zelo velika stopnja ogroženosti), zato se v celoti izdela samostojni Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji.

Legenda:				
Zelo majhna	Majhna	Srednja	Velika	Zelo velika

Slika 3: Ogroženost regij v Republiki Sloveniji zaradi poplav.

Občine pri pripravi načrtov upoštevajo tudi možnost pojava hudourniških poplav ter opredelijo koncept odziva na tovrstne poplave. Izvajanje načrta ali dela načrta se, skladno z načelom postopnosti, dopolnjuje k regijskemu načrtu.

Občine, ki imajo na svojem območju velike vodne pregrade oziroma zadrževalnike in bi vodni val ob porušitvi take pregrade oziroma zadrževalnika dolvodno ogrožal območje občine, izdelajo ločen načrt zaščite in reševanja ob porušitvi vodne pregrade.

V primeru, ko je aktiviran regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji, občina skladno s potrebami in zmožnostmi, zagotavlja pomoč poplavno prizadetim območjem izven svojega območja v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč na predlog poveljnika CZ za ljubljansko regijo in v dogovoru z občino.

Regija/občina	**Površina občine v km²**	**Število ljudi (GIS UJME, 2011)**	**Gostota poseljenosti (štev. ljudi/km²)**	**Razred ogroženosti glede na parametre/kazalnike**	**Spremembe po usklajevanju – končni razred ogroženosti**
LJUBLJANSKA					

Regija/občina	Površina občine v km^2	Število ljudi (GIS UJME, 2011)	Gostota poseljenosti (štev. ljudi/km^2)	Razred ogroženosti glede na parametre/kazalnike	Spremembe po usklajevanju – končni razred ogroženosti
Borovnica	42,3	3785	89,5	3	3
Brezovica	91,2	10.075	110,5	4	4
Dobrepolje	103,1	3620	35,1	4	4
Dobrova - Polhov Gradec	117,5	6943	59,1	3	3
Dol pri Ljubljani	33,3	4997	150,1	4	4
Domžale	72,3	31.684	438,2	5	5
Grosuplje	133,8	17.542	131,1	4	4
Horjul	32,5	2672	82,2	4	4
Ig	98,8	5991	60,6	5	5
Ivančna Gorica	227,0	14.422	63,5	2	2
Kamnik	265,6	27.254	102,6	5	5
Kočevje	555,4	15.906	28,6	3	3
Komenda	24,1	4772	198,0	5	5
Kostel	56,1	635	11,3	1	1
Litija	221,4	14.028	63,4	4	4
Ljubljana	275,0	251.349	914,0	5	5
Logatec	173,1	12.038	69,5	2	2
Log – Dragomer	12,9	3510	272,1	3	3
Loški Potok	134,5	1932	14,4	1	1
Lukovica	74,9	5114	68,3	3	3
Medvode	77,6	14.372	185,2	4	4
Mengeš	22,5	6804	302,4	2	4
Moravče	61,4	4767	77,6	1	1
Osilnica	36,2	394	10,9	1	1
Ribnica	153,6	8905	58,0	3	3
Sodražica	49,5	2129	43,0	1	1
Škofljica	43,3	8086	186,7	4	4
Šmartno pri Litiji	94,9	5058	53,3	2	2
Trzin	8,6	3641	423,4	4	4
Velike Lašče	103,2	4010	38,9	2	2
Vodice	31,4	4262	135,7	2	2
Vrhnika	113,3	14.598	128,8	4	4
SKUPAJ	3.540,3	515.295	146,4		

Preglednica 2: Ogroženost občin zaradi poplav v ljubljanski regiji. Občine, ki imajo na svojem območju OPVP so napisane s poševno pisavo.

Organizacije, ki opravljajo vzgojno-izobraževalno, socialno, zdravstveno ali drugo dejavnost, ki obsega tudi oskrbo ali varovanje 30 ali več oseb, načrtujejo oziroma izdelajo v primeru, da so na poplavnem območju načrt zaščite in reševanja ob poplavah skladno z občinskimi načrti zaščite in reševanja ob poplavah ter načrti dejavnosti resornega ministrstva.

Pristojni organi in službe občinske uprave po potrebi izdelajo načrte dejavnosti kot dodatek k občinskim načrtom zaščite in reševanja ob poplavah.

P – 39	Evidenčni list o vzdrževanju načrta

3. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

3.1. Koncept odziva ob poplavah

Koncept odziva ob poplavah temelji na:

- hidroloških poročilih in hidroloških opozorilih Agencije RS za okolje (v nadaljevanju ARSO),
- napovedanih vodostajih in pretokih vodotokov,
- na izmerjenih oziroma dejanskih vodostajih in pretokih vodotokov ter
- ocenjenem in dejanskem obsegu posledic, ki jih poplava lahko povzroči na ljudeh, živalih, objektih, kulturni dediščini in okolju.

ARSO na podlagi meritev in modelskih napovedi opozarja pred poplavami rek, jezer in morja. ARSO v procesu opozarjanja izdaja hidrološka poročila in opozorila v besedni in grafični obliki, ki opisujejo oziroma grafično prikazujejo trenutne hidrološke razmere in napoved za tekoči in naslednji dan. Predvsem ob napovedanih intenzivnejših, obsežnejših in dolgotrajnejših padavinah in pričakovanih poplavah, ko ARSO napove rumeno, oranžno ali rdečo stopnjo nevarnosti pred poplavami, lahko nosilci načrtovanja začnejo z operativnimi aktivnostmi priprav na poplavni dogodek. Status opozorila imajo le tisti predvideni poplavni dogodki, za katere je oziroma bo izdano hidrološko opozorilo z oranžno ali rdečo stopnjo ogroženosti. Dogodki z rumeno stopnjo ogroženosti so že vključeni v dnevno hidrološko poročilo. Hidrološko poročilo ARSO objavlja na svoji spletni strani in ga dnevno pošilja v Center za obveščanje Republike Slovenije (v nadaljevanju CORS).

Pri odzivu na poplavo, se uporabljajo štiri stopnje **intervencijskih vrednosti** vodostajev in pretokov vodotokov. Vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov so vidne v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK (Sistem Monitoringa, Opazovanja in Kontrole). Stopnje intervencijskih vrednosti vodostajev in pretoka vodotokov pri odzivu ob poplavah so:

- **naraščanje vodotokov in/ali gladine jezer** (v nadaljnjem besedilu: vodotokov) – pretok ali vodostaj vodotokov je presegel vrednosti v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK, pri katerih nadaljnje naraščanje vodotokov pomeni vse večjo možnost razlivanja izven strug vodotokov. ARSO stanje oziroma napoved tovrstnih razmer izdaja v dnevnem hidrološkem poročilu z zeleno (brez posebnosti) ali rumeno stopnjo ogroženosti (razlivanje), in sicer v besedni in grafični obliki. ARSO navedeno hidrološko poročilo pošlje na CORS, ta pa v ReCO Ljubljana.
  Glede na napoved pričneta CORS in ReCO Ljubljana stalno spremljati podatke o padavinah ter o vodostajih in pretokih vodotokov, predvsem tistih, ki so presegli zgoraj navedene vrednosti. Na občinski ravni se lahko, tudi glede na razmere na terenu,

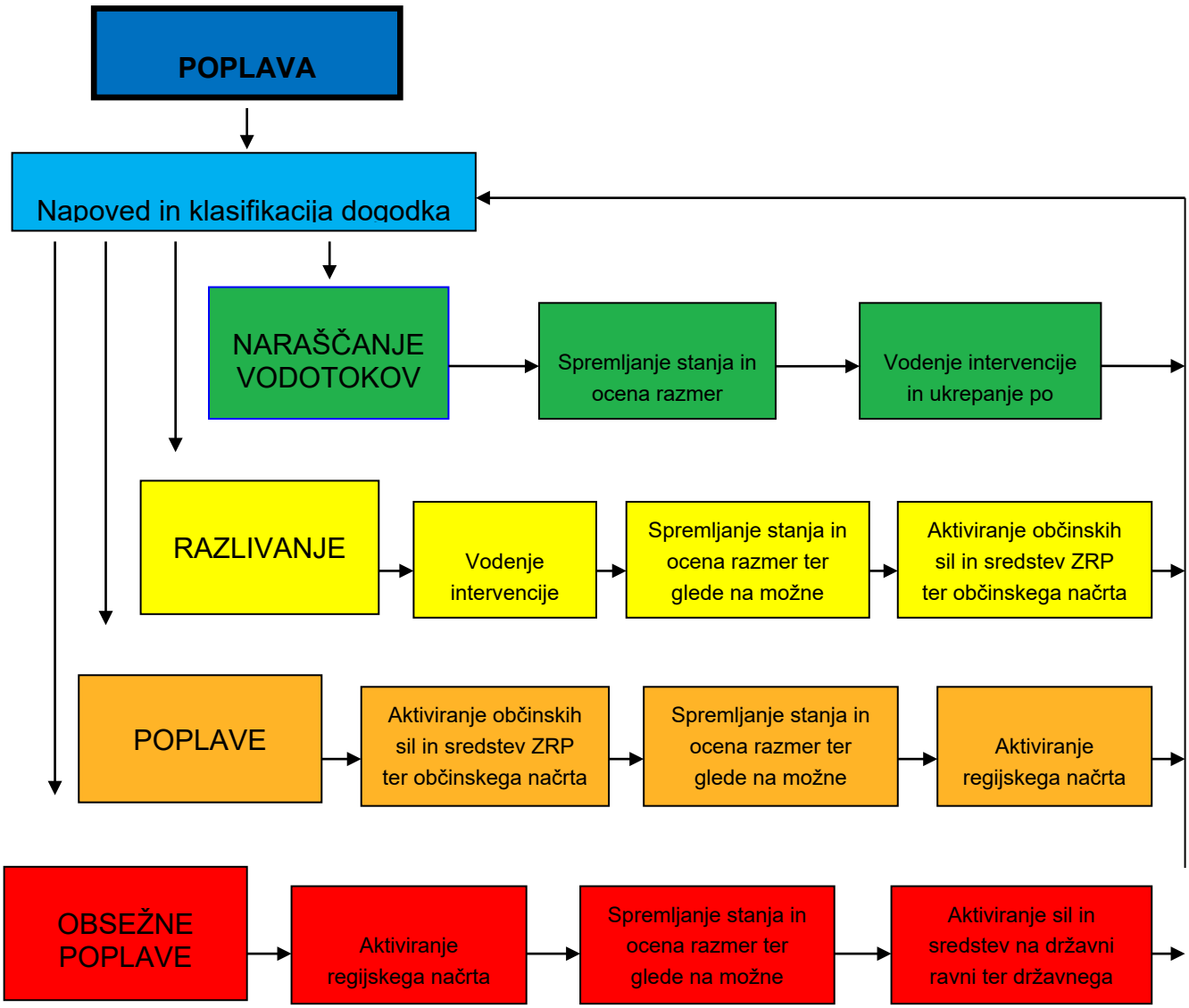
sprejme odločitev o vzpostavitvi opazovanja vodotokov na terenu. To velja zlasti za hudourniške vodotoke.

- **razlivanje vodotokov** – pretok ali vodostaj vodotokov presega vrednosti prvih razlivanj zunaj strug vodotokov v aplikaciji monitoring voda v sistemu SMOK in spremlja možnost hitrega naraščanja hudourniških vodotokov. ARSO stanje oziroma napoved tovrstnih razmer izdaja v dnevnem ali večkratnem dnevnem hidrološkem poročilu z rumeno stopnjo ogroženosti (razlivanje). ARSO glede na vremenske in hidrološke razmere lahko začne redno izdajati hidrološka opozorila v primeru nadaljnjega naraščanja vodotokov. CORS in ReCO Ljubljana nadaljujeta stalno spremljanje podatkov o padavinah, vodostajih in pretokih vodotokov.
  Navadno so poplavljene površine neposredno ob vodotokih ali hudournikih, kmetijske površine, izpostavljeni deli prometnic in prometnih objektov in drugi posamezni objekti. Obveščata se javnost in prebivalstvo ter dajejo se navodila za preventivni umik predmetov in dobrin iz kleti oziroma za njihov dvig v višja nadstropja. Na lokalni ravni se vzpostavi višja raven pripravljenosti za ukrepanje, na primer vpoklic nekaterih delavcev na delovno mesto, določitev pripravljenosti na domu, opozarjanje gasilskih enot in koncesionarjev na možnost poplav, določitev pregleda in priprave opreme za ukrepanje ob poplava it. Občine sile in sredstva ZRP so v pripravljenosti za ukrepanje, in če je potrebno, izvajajo intervencije ob poplavah. Če izvajanje nalog ZRP presega obseg intervencije, lahko poveljnik CZ občine sprejme odločitev o aktiviranju občinskega načrta zaščite in reševanja ob poplavah. Po aktiviranju le-tega vse aktivnosti ZRP vodi in usklajuje poveljnik CZ občine. Koncept odziva na hudourniške poplave razdelajo občine v občinskih načrtih zaščite in reševanja.
- **poplave** – pretok ali vodostaj vodotokov je močno povišan in lahko še narašča. Obse poplavnih površin ob vodotokih ali kmetijskih površin je večji, poplavljene in neprevozne so ceste lokalne ali regionalnega pomena. Voda ogroža ali poplavi posamezne gospodarske ali stanovanjske objekte, ponekod lahko v nekoliko večjem obsegu. ARSO stanje oziroma napoved tovrstnih razmer izdaja v hidroloških opozorilih z oranžno stopnjo ogroženosti (poplava).
  Lahko je aktiviran občinski načrt zaščite in reševanja ob poplavah. Občinske sile in sredstva za ZRP izvajajo ukrepe in naloge ZRP ob poplavah. Aktivnosti ZRP vodi in usklajuje poveljnik CZ občine. Obveščata se javnosti in prebivalstvo, alarmirajo se prizadeti prebivalci, aktivirajo se sile in sredstva za ZRP, določijo se zaščitni in drugi ukrepi, zbirajo informacije in posredujejo podatki ter spremlja se stanje.
  Ob pojavu poplav v več občinah na območju ljubljanske regije in ko posamezne občine z lastnimi silami in sredstvi za ZRP ne obvladujejo razmer, se, če je treba, vključijo regijske sile in sredstva ZRP. Aktivira se regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji. aktivnosti ZRP v takem primeru vodi in usklajuje regijski poveljnik CZ za ljubljansko regijo.
- **obsežne poplave** – pretok ali vodostaj vodotokov presega vrednosti, pri katerih so poplavljene obsežnejše površine ob vodotokih, večji strnjeni deli naselij ali cela naselja. Poplava lahko traja dalj časa. ARSO stanje oziroma napoved tovrstnih razmer izdaja v hidroloških opozorilih z rdečo stopnjo ogroženosti (obsežna poplava).
  Poleg občinskih načrtov zaščite in reševanja ob poplavah se aktivira tudi regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji. Občinske in regijske sile ter sredstva za ZRP izvajajo ukrepe in naloge ZRP ob poplavah. Aktivnosti ZRP vodi in usklajuje poveljnik CZ za ljubljansko regijo.
  Poveljnik CZ RS oceni situacijo in sprejme odločitev o aktiviranju državnega načrta glede na razmere in zahteve prizadetih občin in ljubljanske regije ter glede na napoved razvoja dogodkov. Obveščata se javnost in prebivalstvo, alarmirajo se prizadeti prebivalci, aktivirajo sile za ZRP, določijo zaščitni in drugi ukrepi, zbirajo informacije in posredujejo podatki, izvajajo naloge in zaščitni ukrepi ZRP, aktivirajo dodatne sile za

ZRP iz območij, ki so poplavno manj prizadeta ali neprizadeta, proučijo se potrebe po pomoči iz tujine in, če je treba, se zaprosi zanjo, spremlja se stanje in konec aktivnosti. Ob pojavu obsežnih poplav na kateremkoli vodotoku oziroma ko pride do poplav na območju dveh ali več regij se aktivira državni načrt. Po aktiviranju državnega načrta so v ukrepanje ob poplavah poleg občinskih in regijskih vključene tudi državne sile in sredstva za ZRP. Aktivnosti ZRP v tem primeru vodi in usklajuje poveljnik CZ RS.

Hidrološka opozorila ARSO z barvnimi kodami in stopnjami nevarnosti niso v celoti primerljiva z intervencijskimi vrednostmi vodostajev in pretokov vodotokov v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK (Sistem Monitoringa, Opazovanja in Kontrole). Zlasti to velja za začetno fazo poplav oziroma ob upoštevanju dejstva, da aplikacija Monitoring voda v sistemu SMOK vedno prikazuje trenutne hidrološke razmere, hidrološka opozorila ARSO z barvnimi kodami in stopnjami nevarnosti pa praviloma vsebujejo tudi predvidene hidrološke razmere (navadno od 24 do 36 ur pred dogodkom, ob hudourniških poplavah pa le nekaj ure pred dogodkom).

Podlaga za koncept odziva na poplave na vseh ravneh (občinski, regijski, državni) so intervencijske vrednosti posameznih vodotokov v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK. Poleg aplikacije SMOK, ki služi kot orodje in pomoč odločevalcem pri odzivu na poplave pa se lahko uporabijo tudi drugi razpoložljivi podatki.

Slika 4: Koncept odziva ob poplavah

3.2 Temeljne podmene načrta

Temeljne podmene regijskega načrta zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji so:

1. regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji je izdelan za pojav obsežnih poplav, ki nastanejo zaradi naravnih pojavov na kateremkoli vodotoku v ljubljanski regiji oziroma za pojav poplav na območju dveh ali več občin in kadar lokalne sile in sredstva za ZRP ne zadoščajo za učinkovito izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
2. Varstvo pred poplavami, kot je opredeljeno s tem načrtom, zagotavljajo v okviru svojih pristojnosti Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, Sektor območja zgornje Save, Sektor območja srednje Save in Sektor območja spodnje Save, ki zagotavljajo obvezno gospodarsko javno službo na področju urejanja voda

(koncesionarji), elektrarne, podjetja za vzdrževanje cest. Prav tako varstvo pred poplavami v okviru svojih pristojnosti oziroma pravic in dolžnosti zagotavljajo državljani in drugi prebivalci Republike Slovenije kot posamezniki, društva in nevladne organizacije, javne reševalne službe, podjetja, zavodi in druge organizacije, katerih dejavnost je pomembna za ZRP, ter občine in regijski organi, skladno s svojimi pristojnostmi, usposobljenostjo in opremljenostjo.

3. V regijskem načrtu zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji se predvidijo ukrepi in naloge ZRP za zaščito ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja, ki so lahko ogroženi zaradi poplav.
4. Poplave lahko ogrožajo ljudi, živali, premoženje, kulturno dediščino in okolje neposredno zaradi delovanja vodnega vala, zaradi poškodb objektov in naprav, namenjenih proizvodnji, predelavi, uporabi, prevozu, pretovarjanju, skladiščenju in odstranjevanju nevarnih snovi. Poplave lahko povzročijo tudi poškodbe ali porušitve mostov in druge prometne infrastrukture, poškodbe na vodni infrastrukturi in strugah vodotokov, poškodbe na električnih, plinskih in drugih napeljavah ter poškodbe na stanovanjskih in poslovnih stavbah itn. Naštete objekte morajo lastniki oziroma upravljavci na prizadetem območju pogledati takoj po poplavah. V občinskih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah se določijo organizacije, ki s svojo dejavnostjo pomenijo nevarnost za nastanek nesreče in morajo pri izdelavi načrtov zaščite in reševanja upoštevati možne verižne nesreče.
5. Organi pristojni za izdelavo načrtov zaščite in reševanja ob poplavah na občinski ravni, zagotovijo da so prebivalci, ki živijo na poplavno ogroženih območjih pravočasno in objektivno obveščeni o pričakovanih nevarnostih poplave, o ravnanju pred, med in po poplavi, o izvajanju osebne in vzajemne pomoči ter preventivnih ukrepov, načrtih in ukrepih za zmanjšanje in odpravo posledic ter o posledicah poplav.
6. Ob doseženih in preseženih intervencijskih vrednostih vodotokov, ki predstavljajo obsežne poplave lahko ljubljanska regija za pomoč zaprosi Štab CZ RS.

3.3 Uporaba načrta

Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji se aktivira, ko pride do:

- obsežnih poplav na kateremkoli vodotoku v ljubljanski regiji oziroma
- poplav na območju dveh ali več občin v ljubljanski regiji.

Koncept odziva na hudourniške poplave razdelajo občine v občinskih načrtih oziroma delnih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah.

Pred aktiviranjem regijskega načrta zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji so, skladno z načelom postopnosti, že aktivirani občinski načrti oziroma delni načrti zaščite in reševanja ob poplavah v občinah, katere so prizadele poplave.

Poveljnik CZ za ljubljansko regijo na podlagi ocene stanja in obsega posledic, zahtev prizadetih občin ter predvidenega razvoja dogodkov, sprejme odločitev o aktiviranju Regijskega načrta zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji. Odločitev o aktiviranju načrta sprejme poveljnik CZ za ljubljansko regijo lahko ustno in kasneje s sklepom.

Ko prenehajo razlogi za uporabo regijskega načrta odločitev o tem, prav tako, s sklepom sprejme poveljnik CZ za ljubljansko regijo.

D – 19	Vzorec sklepa o aktiviranju Regijskega načrta ZiR ob nesreči
D – 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

4. SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ TER VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA

4.1 Organi in organizacije, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz regijski pristojnosti

4.1.1 Organi regije

- Izpostava URSZR Ljubljana,
- Policijska uprava Ljubljana,
- UKC Ljubljana,
- Reševalna postaja Ljubljana,
- Nacionalni inštitut za javno zdravje, Območja enota Ljubljana,
- Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Območna enota Ljubljana,
- Centri za socialno delo,
- Območni urad Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin Ljubljana,
- Direkcija RS za vode, Sektor območja zgornje, spodnje in dolnje Save,
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije,
- Zavod za gozdove Slovenije,
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana,
- Upravne enote in
- Pristojne inšpekcijske službe.

P – 2	Podatki o zaposlenih na Izpostavi URSZR Ljubljana
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic

4.1.2 Sile za zaščito, reševanje in pomoč regije

4.1.2.1 Organi, enot in službe civilne zaščite regije

– Poveljnik CZ za ljubljansko regijo,
– Namestnik poveljnika CZ za ljubljansko regijo,
– Štab CZ za ljubljansko regijo.
– Tehnično reševalne ekipe,
– Ekipe za popolnitev ReCO,
– Služba za podporo,
– Komisije za popis ter oceno poškodovanosti objektov ob naravnih in drugih nesrečah,
– Regijska komisija za ocenjevanje škode po naravnih in drugih nesrečah.

4.1.2.2 Poklicne sile, prostovoljne sile društev in drugih nevladnih organizacije

- gasilske enote širšega pomena (PGD Kočevje, PGD Ribnica, PGS Dolnji Logatec, PGD Stara Vrhnika, GB Ljubljana, CZR Domžale, PGD Stična, PGD Grosuplje, PGD Litija, PGD Kamnik),
- poklicne in prostovoljne gasilske enote iz gasilskih zvez v regiji,

- Območna združenja Rdečega Križa Slovenije (RKS območna združenja Logatec, Vrhnika, Kočevje, Ribnica, Ljubljana, Grosuplje, Domžale, Litija in Kamnik),
- Poizvedovalna služba Rdečega križa Slovenije,
- Radioamaterji,
- Slovenski Karitas.

Poveljnik CZ za ljubljansko regijo lahko zaprosi za pomoč tudi:

- Enote, službe in centre za ZRP, ki jih organizirajo državni organi in drugi:
  - nastanitveni center in mobilni stacionarij,
  - enoto za identifikacijo oseb,
  - mobilno enoto za meteorologijo in hidrologijo (MEMH),
  - ekološki laboratorij z mobilno enoto (ELME),
  - mobilno enoto ekološkega laboratorija (MEEL),
  - mobilno enoto za radiologijo ZVD,
  - enoto za zaščito in reševanja ob nesrečah s klorom ter drugimi jedkimi snovmi,
  - enoto za reševanja ob rudniških nesrečah,
  - mobilni center za obveščanje,
  - službe za pomoč pri odpravi posledic nesreče z nevarnimi snovmi,
  - javno zdravstveno službo.
  - veterinarske organizacije s koncesijo.
  - službo CZ za psihološko pomoč.

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih Štaba CZ
P – 3	Pregled sil za ZRP
P – 4	Podatki o organih, službah in enotah CZ
P – 7	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZRP
P – 10	Pregled gradbenih organizacij
P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P – 25	Pregled človekoljubnih organizacij
P – 26	Pregled organizacijskih enot Centra za socialno delo Gorenjska
P – 29	Pregled veterinarskih organizacij

4.1.3 Komisije za ocenjevanje škode

V primeru poplav, ko je nastala večja materialna škoda je potrebno takoj pristopiti k ocenjevanju uporabnosti poškodovanih objektov in ocenjevanju povzročene škode:

- ✓ uporabnost poškodovanih objektov takoj pričnejo ocenjevati komisije za popis ter oceno poškodovanosti objektov ob naravnih in drugih nesrečah (URSZR ustanovi do 100 komisij, katerih člani imajo lahko status pripadnikov CZ).
- ✓ Ocenjevanje škode po naravni ali drugi nesreči je aktivnosti, ki se po možnosti izvaja istočasno s popisom ter oceno poškodovanosti objektov po poplavi. Na podlagi predhodne ocene škode, ki jo občine podajo na Izpostavo URSZR Ljubljana, ta pa zbir za regijo pošlje na URSZR. Na podlagi tega URSZR izda sklep o ocenjevanju škode. Škodo najprej na svojem območju ocenijo občinske komisije za ocenjevanje škode po

naravnih in drugih nesrečah, potrdi pa jo regijska komisija za ocenjevanje škode po naravnih ali drugih nesrečah.

P – 32	Seznam članov komisije za popis ter oceno poškodovanih objektov ob naravnih in drugih nesrečah (URSZR)
P – 33	Seznam članov komisije za ocenjevanje škode po naravnih in drugih nesrečah

4.1.4 Sile za zaščite, reševanje in pomoč občin

Za izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP so na območju ljubljanske regije organizirane sile za ZRP v lokalnih skupnostih v skladu z Uredbo o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Ur. l. RS, št. 92/07, 54/09,23/11 in 27/16) in Pravilnikom o kadrovskih in materialnih formacijah enot, služb in organov Civilne zaščite (Ur. l . RS, št. 104/08). Poleg sil za ZRP lokalnih skupnosti bi imele v primeru poplav pomembno vlogo tudi druge občinske javne službe in podjetja. Njihova vloga in naloge se opredelijo v občinskih načrtih oziroma delnih načrtih ZiR ob poplavah.

V primeru, da razpoložljive sile in sredstva za ZRP ne bodo zadostovala za odpravljanje posledic poplav bi bilo potrebno manjkajoče sile in sredstva pridobiti z zunanjo pomočjo iz drugih regij, angažiranjem Slovenske vojske in pomočjo iz tujine.

4.2 Materialno-tehnična sredstva za izvajanje načrta

Za izvajanje ZRP v primeru poplav se uporabljajo obstoječa sredstva, ki se jih zagotavlja na podlagi predpisanih meril za organiziranje, opremljanje in usposabljanje sil za ZRP. O pripravljenosti in aktiviranju sredstev iz popisa za potrebe regijskih enot in služb CZ ter drugih sil za ZRP odloča poveljnik CZ za ljubljansko regijo oziroma njegov namestnik.

Materialno-tehnična sredstva se načrtujejo za:

- zaščitno in reševalno opremo ter orodje (sredstva za osebno in skupno zaščito, opremo, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci),
- materialna sredstva za ZRP iz državnih blagovnih rezerv,
- drugo, če je potrebno.

P – 6	Pregled osebne in skupne opreme ter sredstev pripadnikov enot za ZRP
P – 8	Pregled materialnih sredstev iz državnih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč
P – 9	Pregled materialnih sredstev iz državnih blagovnih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč

4.3 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta

Finančna sredstva se načrtujejo za sodelujoče sile zaščite, reševanja in pomoči ter se uporabijo v primeru aktiviranja načrta v skladu z merili za kritje stroškov intervencije.

Intervencijski stroški so stroški neodložljivih nalog zaščite, reševanja in pomoči ter nujnih del s katerimi se rešujejo človeška življenja, premoženje in kulturna dediščina ter vzpostavijo osnovni pogoji za življenje na območju, ki ga je prizadela naravna ali druga nesreča.

Med intervencijske stroške ob poplavah prištevamo:
- stroške prevoza, prehrane in namestitve reševalcev oziroma pripadnikov sil za ZRP,
- stroške nadomestil oziroma refundacije plače in povračil stroškov med opravljanjem nalog ZRP,
- stroške goriva, maziva, poškodovane in uničene opreme in nujnih opravil itn.

Intervencijski stroški se izkazujejo le za čas trajanja intervencije. Stroški se prikazujejo in dokazujejo na podlagi dokumenta, ki dokazuje nujnost izvedbe aktivnosti (odredba poveljnika CZ občine ali poveljnika CZ za ljubljansko regijo) ter ustreznih listin o izvedenem plačilnem prometu (računi), kar je treba dokazovati v postopku morebitne dodelitve sredstev državnega proračuna.

Stroške intervencije, ki izhajajo iz nalog gasilstva krije občina. Stroški intervencije se krijejo iz proračuna Republike Slovenije, če je bila intervencija izven občine izvršena na podlagi aktiviranja Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavah oziroma na podlagi odločitve poveljnika CZ za ljubljansko regijo ali poveljnika CZ RS.

Stroški intervencije drugih enot, služb, društev in organizacij, ki opravljajo naloge ZRP se krijejo v skladu s sklenjenimi pogodbami in s pravili državnih pomoči.

V primeru povračila stroškov intervencije, Izpostava URSZR Ljubljana na zahtevo URSZR zbere, ugotavlja, oceni, uskladi in verificira intervencijske stroške na vseh ravneh (regijska, občinska). Po zaključeni intervenciji URSZR na Vlado RS pripravi poročilo o izvedenih aktivnostih in intervencijskih ter drugih stroških, ki so zaradi poplave ob intervenciji izven občine na prizadetem območju, nastali na podlagi aktiviranja Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavah oziroma na podlagi odločitve poveljnika CZ za ljubljansko regijo ali poveljnika CZ RS. Postopek povrnitve intervencijskih stroškov je zapisan v skupnem dodatku D-13 Vzorec obrazca za povrnite stroškov občinam ob nesreči.

D – 1	Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta
D – 13	Vzorec obrazca za povrnitev stroškov občinam ob nesreči

5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

5.1 Opazovanje in napovedovanje vodostajev in pretokov rek in vodostajev jezer

Poplave je v večini primerov mogoče predvideti. S spremljanjem in modeliranjem hidrometeoroloških razmer se lahko z določeno zanesljivostjo predvidijo čas in območja, kjer bi lahko vodotoki prestopili bregove. Za spremljanje nevarnosti poplav so najpomembnejši podatki

o vodostajih in pretokih vodotokov, prav tako pa tudi podatki o napovedani in dejanski količini padavin. Na občinski ravni se lahko po potrebi organizira opazovanje vodotokov na terenu.

URSZR je zgradila sistem za spremljanje opazovalnega omrežja, t. i. sistem SMOK, v katerega je vključena tudi aplikacija Monitoring voda, ki spremlja pretoke ter vodostaje vodotokov in morja, in v katerem so določene intervencijske vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov. Sistem črpa podatke iz merilnih sistemov o stanju voda ARSO ter jih prikazuje in dopolnjuje z lastnimi podatki. Sistem SMOK je dostopen na spletni strani: http://smok.sos112.si.

CORS in ReCO Ljubljana se pomočjo aplikacije Monitoring voda v sistemu SMOK spremljajo vrednosti posameznih vodotokov in pretokov vodotokov. Aplikacija Monitoring voda v sistemu SMOK vedno prikazuje trenutne hidrološke razmere za razliko od hidroloških opozoril, ki praviloma vsebujejo tudi predvidene hidrološke razmere.

ARSO na podlagi meritev in modelskih napovedi opozarja pred poplavami rek, jezer in morja. ARSO v procesu opozarjanja izdaja hidrološka opozorila in pri tem uporablja opozorilne vrednosti za vodostaje in pretoke vodotokov, ki veljajo za okolico posameznih vodomernih postaj iz opazovalne mreže ARSO. Opozorilne vrednosti so razdeljene na štiri stopnje nevarnosti: zelena, rumena, oranžna in rdeča. Hidrološka opozorila z barvnimi kodami in stopnjami nevarnosti (rumena, oranžna, rdeča) ARSO posreduje na CORS. Takšna opozorila lahko ARSO izda že pred poplavo kot tudi med samim poplavnim dogodkom.

ARSO VODE — **Opis stopenj nevarnosti in možnih učinkov**

Oznaka stopnje	Opis stopnje nevarnosti	Možni učinki rečnih poplav, poplav na kraških poljih, morskih poplav	Možni učinki hudourniških poplav
ZELENA	Običajne hidrološke razmere – brez posledic. Posebna pozornost ni potrebna.	Brez učinkov.	Brez učinkov.
RUMENA	**Razlivanje** - pretok ali vodostaj presega vrednost, pri kateri se pričnejo razlivanja v bližnji ali širši okolici vodomerne postaje. **Hidrološke razmere so potencialno nevarne**. Nastopijo lokalno omejene težave. Potrebna je povečana pozornost ljudi pri gibanju in dejavnostih v obrečnem prostoru.	Možna so razlivanja. Nastopijo lokalno omejene težave. V manjšem obsegu so lahko poplavljene kmetijske površine, posamezne ceste in infrastrukturni objekti. Promet je lahko oviran ali onemogočen. Plavje lahko zamaši posamezne objekte vodne infrastrukture in zajezi vodni tok.	Hudourniški vodotoki lahko hitro narastejo in se razlijejo na izpostavljenih mestih. Lokalno so lahko poplavljene posamezne ceste in objekti. Plavje lahko zamaši posamezne objekte vodne infrastrukture in zajezi vodni tok.
ORANŽNA	**Poplave** - pretok ali vodostaj presega vrednost, pri kateri so poplavljeni posamezni objekti in ceste lokalnega ali regionalnega pomena. **Hidrološke razmere so nevarne**. Ogroženo je zdravje in varnost ljudi ter premoženja.	Možne so poplave posameznih objektov, odsekov lokalnih in regionalnih cest ter večjega obsega kmetijskih površin. Promet je lahko oviran ali onemogočen. Plavje lahko zamaši posamezne objekte vodne infrastrukture in zajezi vodni tok.	Hudourniški vodotoki lahko zelo hitro narastejo in poplavijo na izpostavljenih mestih. Lokalno so lahko poplavljene posamezne ceste in objekti. Plavje lahko zamaši posamezne objekte vodne infrastrukture in zajezi vodni tok.
RDEČA	**Obsežne, silovite poplave** - pretok ali vodostaj presega vrednost, pri kateri so poplavljena večji strnjeni deli naselij ali cela naselja. **Hidrološke razmere so zelo nevarne**. Ogroženo je zdravje in varnost ljudi. Nastaja večja gmotna škoda.	Možne so poplave večjih razsežnosti. Poplavljena so lahko tudi območja, kjer poplave niso pogoste. Na širšem območju so poplavljene in neprevozne številne ceste, poplavljeni so deli ali celotna naselja, nastajajo večje težave z dostopnostjo do poplavljenih območij. Posamezni objekti vodne infrastrukture so lahko zamašeni, poškodovani ali porušeni. Verjetne so motnje pri oskrbi z energijo in pitno vodo.	Hudourniški vodotoki lahko silovito narastejo in poplavijo na širšem območju. Voda se zato lahko razlije na neobičajnih mestih, kjer ta pojav ni pričakovan. Lokalno je lahko poplavljeno večje število cest in objektov. Posamezni objekti vodne infrastrukture so lahko zamašeni, poškodovani ali porušeni.

Opomba: Za vse oznake stopnje nevarnosti velja, da se lahko tekom dogodka zaostrijo in prehajajo iz rumene v oranžno ali rdečo, ob hudourniških poplavah tudi iz zelene ali rumene v rdečo stopnjo nevarnosti.

Agencija RS za okolje, Oddelek za hidrološke napovedi

Preglednica 3: Opis stopenj nevarnosti in možnih učinkov.

ARSO spremlja hidrološko stanje v Republiki Sloveniji in sodeluje s sosednjimi državami pri izmenjavi podatkov o stanju voda na njihovem ozemlju. Kadar so napovedane prekoračitve opozorilnih vrednosti vodostajev oziroma pretokov vodotokov in vodostaja morja, najpozneje pa,

ko so te vrednosti presežene, se začne izredno spremljanje in obveščanje o nevarnih hidroloških razmerah in izdaja hidroloških opozoril o nevarnosti poplav.

ReCO Ljubljana je o nevarnosti poplav oziroma poplavah lahko obveščen na naslednje načine:
- ✓ preko Centra za obveščanje Republike Slovenije (CORS9),
- ✓ od pristojnih občinskih organov in služb (članov štaba CZ občine, poverjenikov za CZ, poveljnikov gasilskih društev idr.),
- ✓ od občanov na številko 112.

Člani štabov CZ občin, poverjeniki CZ, poveljniki gasilskih društev in drugi pripadniki sil za zaščito, reševanje in pomoč si ob močnem dolgotrajnem deževju, ko vodotoki pričnejo naraščati večkrat ogledajo situacijo na terenu in svoja opažanja posredujejo na ReCO Ljubljana.

D – 301 Hidrološka opozorila – stopnje nevarnosti in šifrant (ARSO)

5.2 Obveščanje pristojnih organov in služb v ljubljanski regiji

Računalniška mreža ARSO, na kateri se podatki avtomatskih merilni postaj (meteoroloških in vodomernih) obnavljajo vsakih 10 minut, je povezana z informacijsko-komunikacijskih sistemom URSZR. Prek skupnih prognostičnih sistemov so vključeni podatki o stanju voda v porečju Mure v sosednji Avstriji in povodju Soče v Furlaniji Julijski Krajini.

ARSO s hidrološkim opozorilom o vsaki zaznani nevarnosti za nastanek poplav ali o poplavah obvesti CORS. Izmenjava informacij in podatkov o nevarnosti poplav med ARSO in CORS poteka po protokolu o medsebojni izmenjavi informacij o poplavnem dogodku.

Hidrološko opozorilo ARSO vsebujejo podatke o:
- vodotokih, ki so presegli opozorilne vrednosti pretokov in/ali vodostajev ARSO,
- pričakovanem času nastanka poplav in razvojem poplavnih dogodkov,
- območju nastanka in obsegu poplav,
- grafični prikaz stanja in napovedi poplav s stopnjami nevarnosti z barvno kodo.

CORS o obsežnih poplavah, ki lahko prizadenejo oziroma so prizadele urbana območja, ogrozile življenje ljudi in lahko ali so povzročile večjo materialno škodo oziroma zaradi poplav v ljubljanski regiji obvesti ReCO Ljubljana.
ReCO Ljubljana takoj, ko dobi podatke o poplavah, ki lahko prizadenejo oziroma so prizadele urbana območja, ogrozile življenje ljudi in lahko ali so povzročile večjo materialno škodo oziroma zaradi poplav v ljubljanski regiji od CORS oziroma drugega vira obvešča:
- o vodjo Izpostave URSZR Ljubljana ali namestnika,
- o regijskega poveljnika CZ za ljubljansko regijo ali namestnika,
- o vodjo ReCO Ljubljana ali namestnika,
- o pristojno gasilsko enoto in pristojno osrednjo gasilsko enoto,
- o pristojnega gasilskega poveljnika občine in poveljnika gasilske zveze,
- o regijskega gasilskega poveljnika,
- o operativno komunikacijski center, Policijske uprave Ljubljana (OKC, PU Ljubljana),
- o župana oziroma drugo odgovorno osebo v ogroženi oziroma prizadeti lokalni skupnosti (Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči),
- o Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Izpostavo Ljubljana,

- DARS d.d.,
- Slovenske železnice d.o.o.,
- Elektro Ljubljana d.d.,
- CORS – v primeru, da ni obveščen.

Ko poveljnik CZ za ljubljansko regijo sprejme odločitev o aktiviranju regijskega načrta zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji, o tem obvesti ReCO Ljubljana. Po obvestilu ReCO Ljubljana o aktiviranju načrta obvesti vse, ki imajo naloge po tem načrtu.

P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
P – 17	Seznam prejemnikov informativnega biltena

5.2.1 Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju

Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju mora biti usklajeno z obveščanjem splošne javnosti.

Za obveščanje prebivalcev o stanju na ogroženem območju so pristojne občine, ki načine in oblike obveščanja podrobneje razdelajo v občinskih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah ter z njimi seznanijo prebivalce. Informacije o razmerah na ogroženem območju, izvajanju preventivnih ukrepov ter osebne in vzajemne zaščite in o izvajanju zaščitnih ukrepov in nalog ZRP, občine posredujejo prek osrednjih in lokalnih medijev in na druge, krajevno običajne načine. Navodila ogroženim prebivalcem o zaščitnih ukrepih so odvisna od nevarnosti. Občine lahko objavijo posebno telefonsko številko na kateri lahko občani dobijo informacije v zvezi z nesrečo. Ob visokih vodah, ko je prizadetih več občin, lahko informacijski center organizirajo tudi regije.

Informacijski center, ki ga po potrebi ustanovi Izpostava URSZR Ljubljana v sodelovanju s policijsko upravo Ljubljana, zdravstvom, centri za socialno delo, pristojnimi območnimi združenji Rdečega križa in po potrebi tudi s predstavniki v poplavah najbolj prizadetih občin, preko medijev objavi posebno telefonsko številko, kjer so na voljo informacije o poplavah in njenih posledicah.

P – 18	Seznam medijev, ki bodo posredovala obvestila o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
D – 5	Priporočilo o organiziranju in delovanju informacijskega centra

5.2.2 Obveščanje splošne javnosti

Ljudje, ki živijo na poplavnih območjih, morajo biti seznanjeni s poplavno nevarnostjo. Javnost mora biti o nevarnosti poplav pravočasno, objektivno in korektno obveščena, tako o obsegu poplav in njenih posledicah kot tudi o aktivnostih za odpravo posledic.

ARSO ves čas zagotavlja in posreduje podatke o hidrometeoroloških razmerah. Prvo sporočilo za javnost in vsa nadaljnja sporočila o poplavi oblikuje na državni ravni in jih posreduje v objavo ARSO.

Za obveščanje javnosti o izvajanju nalog ZRP iz državne pristojnosti za območje ljubljanske regije izvajajo poveljnik CZ za ljubljansko regijo, vodja Izpostave URSZR Ljubljana in drugi državni organi, ki imajo svoje organizacijske enote v regiji, v skladu s svojimi pristojnostmi. Za dodatne informacije se prav tako lahko na regijski ravni objavijo posebne telefonske številke.

Naloge na področju obveščanja javnosti organizira Izpostava URSZR Ljubljana. V ta namen in kadar je to potrebno v sodelovanju s Štabom CZ za ljubljansko regijo in drugimi državnimi organi:

- organizira in vodi novinarske konference,
- pripravlja skupna sporočila za javnost,
- navezuje stike z redakcijami medijev in novinarji ter skrbi, da imajo na razpolago informativna in druga gradiva ter da so jim dostopni informacijski viri,
- spremlja poročanje medijev.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki morajo po predpisih na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo, povezano z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države.

V takih primerih so za takojšnje posredovanje sporočil državnih organov za javnost pristojni:

- Televizija Slovenija,
- Radio Slovenija,
- Slovenska tiskovna agencija,
- po potrebi drugim medijem regijskega pomena.

D – 8	Navodilo za obveščanje ob nesreči
D – 18	Vzorec obrazca za obveščanje dežel in županij sosednjih držav

5.3 Alarmiranje prebivalcev na ogroženem območju

Ob nevarnosti nastanka poplav na naseljenem območju, ko so zaradi pričakovane višine vodnega vala lahko ogrožena življenja ljudi je treba takoj začeti izvajati določene zaščitne ukrepe. Ogrožene prebivalce se na bližajočo nevarnost poplave opozori z alarmiranjem.

Alarmiranje obsega postopke od opozarjanja na nevarnost poplav, alarmiranja do prenehanja nevarnosti poplav s pomočjo zvočnih signalov ter aktiviranje določenih enot, služb in operativnih sestavov za ZRP.

Alarmiranje izvede ReCO Ljubljana na zahtevo:

- vodje intervencije,
- poveljnika CZ občine oziroma namestnika,
- vodje Izpostave URSZR Ljubljana ali namestnika,
- poveljnika CZ za ljubljansko regijo ali namestnika,
- župana oziroma drugo odgovorno osebo občine.

ReCO Ljubljana mora takoj po znaku za preplah posredovati obvestilo o vzroku proženja alarma po radiu, televiziji, svetovnem spletu in CORS-u, oziroma na drug predviden način o vrsti nevarnosti in napotke za osebno in vzajemno zaščito ter napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov. Napotke oziroma besedilo za posredovanje občanom operater zahteva od poveljnika CZ občine

ali odgovornih oseb, ki so zahtevale proženje sirene. Podrobneje se postopek alarmiranja načrtuje v občinskih načrtih zaščite in reševanja.

Postopki za osebno in vzajemno zaščito se predvidijo v Standardnem operativnem postopku (SOP) v ReCO Ljubljana.

V primeru, da je alarmni znak dan v dveh ali več občinah, operater v ReCO Ljubljana obvesti župane oziroma druge odgovorne osebe v občinah v katerih je bil prožen alarm.

Prav tako operater v ReCO Ljubljana v primeru, da poplave ogrožajo sosednjo regijo in so bile na tem območju prožene sirene o tem obvesti operaterja sosednjega regijskega centra za obveščanje.

6. AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ

6.1 Aktiviranje organov vodenja in njihovih strokovnih služb

Po obvestilu o nevarnosti nastanka poplav in prvih poročilih o posledicah poplave na določenem območju ljubljanske regije, poveljnik CZ za ljubljansko regijo presodi trenutne razmere in oceni situacijo. Na podlagi razsežnosti in posledic poplav ter zahtev prizadetih občin po pomoči ter napovedi za naprej (višina vodostaja, pretoki, količina padavin), poveljnik CZ za ljubljansko regijo sprejme odločitev o aktiviranju regijskega načrta zaščite in reševanja ob poplava v ljubljanski regiji v celoti ali delno, kar lahko pomeni tudi aktiviranje regijskih organov pristojnih za operativno in strokovno vodenje ZRP ter uporabo regijskih sil in sredstev za ZRP.

Pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči organi vodenja upoštevajo načelo postopnosti uporabe sil in sredstev ter stvarne in krajevne pristojnosti za izvedbo določenih ukrepov in nalog ZRP.
Glede na oceno stanja, hidrološka opozorila, razsežnost poplav in napovedi dogodkov poveljnik CZ za ljubljansko regijo lahko aktivira oziroma skliče:

- štab CZ za ljubljansko regijo,
- namestnika poveljnika CZ za ljubljansko regijo,
- službo za podporo delovanja regijskega štaba,
- zaposlene na Izpostavi URSZR Ljubljana in ReCO Ljubljana,
- poveljnike in namestnike poveljnikov CZ občin,
- komisije za ocenjevanje škode po naravnih in drugih nesrečah zaradi priprave predhodne ocene škode.

6.2 Aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč na regijski ravni

A aktiviranju regijskih enot CZ in drugih regijskih sil in sredstev za ZRP odloča poveljnik CZ za ljubljansko regijo oziroma njegov namestnik. Enote, službe in druge operativne sestave sil za ZRP, ki se lahko aktivirajo preko pozivnikov aktivira ReCO Ljubljana, ostale pa aktivira Izpostava URSZR Ljubljana, v skladu z načini in postopki aktiviranja in mobilizacije sil in sredstev za ZRP v ljubljanski regiji.

O pripravljenosti in aktiviranju sil za ZRP iz drugih regij odloča na podlagi izkazanih potreb občin in na podlagi predloga poveljnika CZ za ljubljansko regijo poveljnik CZ RS.

Aktiviranje in uporaba državnih zrakoplovov za nujne naloge ZRP ob poplavah za nujno medicinsko pomoč, prevoz obolelih in poškodovanih do zdravstvene službe oziroma med bolnišnicami se izvaja skladno s predpisi in dokumenti o uporabi zrakoplovov za izvajanje nalog ZRP ob naravnih in drugih nesrečah.

Predlog za aktiviranje in uporabo Slovenske vojske lahko poda poveljnik CZ RS in sicer na podlagi lastne odločitve ali na predlog župana, poveljnika CZ občine ali njegovega namestnika ali poveljnika CZ za ljubljansko regijo ali njegovega namestnika. Po pridobitvi soglasja Vlade RS oziroma ministra za obrambo, poveljnik CZ RS posreduje predlog oziroma odločitev preko CORS v Operativni center Slovenske vojske (OC SV). Na podlagi izdanega ukaza načelnik Generalštaba SV aktivira OC SV ustrezno poveljstvo, enote ali službe SV.

Za zagotavljanje varnosti se aktivira policija, ki zavaruje območje nesreče, ureja cestni promet za intervencijska vozila, zavaruje izvajanje posameznih zaščitnih ukrepov in izvaja nadzor nad upoštevanjem začasne in stalne prometne signalizacije na kritičnih odsekih, izvaja iskanje pogrešanih oseb, identifikacijo oseb in druge naloge iz svoje pristojnosti.

Zahtevo za aktiviranje regijskih ali državnih sil in sredstev za ZRP lahko podajo:

- ✓ vodja intervencije,
- ✓ župan,
- ✓ poveljnik CZ občine oziroma njegov namestnik,
- ✓ poslovodni organ gospodarske družbe, zavoda ali druge organizacije, ki mora skladno s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami izdelati načrt zaščite in reševanja ob poplavah,
- ✓ vodja Izpostave URSZR Ljubljana ali njegov namestnik.

Poveljnik CZ RS ali njegov namestnik lahko odloči v primeru potrebe in na podlagi dogovora s prizadeto občino tudi o aktiviranju enot, služb in drugih operativnih sestavov v ljubljanski regiji ali prizadeti občini. Aktiviranje izvrši ReCO Ljubljana, ki mora o tem obvestiti poveljnika CZ za ljubljansko regijo ali njegovega namestnika oziroma poveljnika CZ občine ali njegovega namestnika.

Izpostava URSZR Ljubljana na zahtevo poveljnika CZ RS vpokliče tudi pripadnike CZ državnih enot in služb CZ, oziroma pripadnike drugih državnih sil za ZRP, ki imajo stalno prebivališče na območju ljubljanske regije.

Sile za ZRP (državne in regijske enote), ki odidejo na prizadeto območje, se zberejo na svojih zbirališčih in se napotijo v logistične centre prizadetih regij, kjer se jim na podlagi zahtev občin prizadetega območja določi njihovo delovišče in izdajo delovni nalogi.

P – 5	Seznam zbirališč sil za ZRP
D – 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP
D – 15	Vzorec delovnega naloga

Poveljnik CZ za ljubljansko regijo na zahtevo poveljnikov CZ občin ali vodij intervencijskih enot in služb zbere in presodi potrebe po materialnih in finančnih sredstvih. O tem obvesti poveljnika CZ RS, ki nato po presoji obvesti pristojne za uporabo:

- materialnih sredstev iz državnih blagovnih rezerv za pomoč prizadetim ob naravni nesreči,
- materialna sredstva iz rezerv za primer naravnih in drugih nesreč.

O uporabi materialnih sredstev iz državnih blagovnih rezerv za pomoč prizadetim ob poplavi odloča Vlada RS na predlog ministra pristojnega za preskrbo in poveljnika CZ RS ali njegovega namestnika oziroma pristojnega ministra. O uporabi sredstev iz rezerv za primer naravnih in drugih nesreč odloča poveljnik CZ RS ali njegov namestnik.

O mednarodni pomoči odloča Vlada RS ali poveljnik CZ RS ali njegov namestnik, če z meddržavnim sporazumom ni drugače določeno.

Izpostava URSZR Ljubljana in štab CZ za ljubljansko regijo sodelujeta pri zbiranju potreb po materialnih in finančnih sredstvih na podlagi prošenj za pomoč iz prizadetih občin. O izdani materialni pomoči se vodi evidenc izdane materialne pomoči.

6.3 Zagotavljanje pomoči v materialnih in finančnih sredstvih

Materialna pomoč ljubljanske regije ob poplavah lahko obsega:

- pomoč v zaščitni in reševalni opremi,
- pomoč v sredstvih za začasno nastanitev in oskrbo ljudi,
- posredovanje pri zagotavljanju specialne opreme, ki je na ogroženem območju ni dobiti (gradbena mehanizacija, naprave za prečiščevanje vode, električni agregati itn.),
- pomoč v hrani, pitni vodi, zdravilih, obleki, obutvi in podobno.

6.4 Mednarodna pomoč

Za mednarodno pomoč v silah in sredstvih lahko zaprosi Vlada RS ali poveljnik CZ RS, če z meddržavnimi sporazumi ni drugače določeno. Po sprejeti odločitvi, da Slovenija zaprosi za mednarodno pomoč, URSZR oziroma CORS pošlje zaprosilo sosednjim in drugim državam, skladno z dvostranskimi sporazumi, Evropski uniji prek mehanizma Unije na področju Civilne zaščite (Centru za usklajevanje nujnega odziva – ERCC) ter mednarodnim organizacijam, skladno z mednarodnimi sporazumi.

Sprejem mednarodne pomoči usklajuje URSZR glede na potrebe pa lahko obsega:

- storitve strokovnjakov,
- pomoč reševalnih enot in služb,
- uporabo zaščitne in reševalne opreme ter sredstev,
- materialno pomoč (živila, pitno vodo, obleko, obutev, zdravila in druga sredstva, ki so namenjena brezplačni razdelitvi prizadetemu prebivalstvu kot pomoč za lajšanje posledic nesreče),
- uporabo letališč, prometnih sredstev in drugih možnost na ozemlju in v zračnem prostoru druge države znotraj zagotavljanja mednarodne pomoči.

Posamezni strokovnjaki, reševalne enote in službe ter materialna pomoč iz drugih držav se glede na odločitev poveljnika CZ RS zbirajo v državnem logističnem centru v Ljubljani in drugih regijskih logističnih centrih.

Izpostava URSZR Ljubljana in občine silam in sredstvom ZRP iz tujine zagotavljajo podporo države prejemnice mednarodne pomoči (Host Nation Support – HNS). Za te aktivnosti lahko angažirajo tudi pripadnike CZ in druge sile za ZRP iz svoje pristojnosti (prevajalci, lokalni vodniki, radijske komunikacije, če je možno nastanitev in prehrano, gorivo in drugo skladno z razmerami, usmeritvami URSZR in dogovori.

D – 12	Podpora države gostiteljice mednarodni pomoči ob naravnih in drugih nesrečah v Republiki Sloveniji (postopkovnik)

7. UPRAVLJANJE IN VODENJE

7.1 Organi in njihove naloge

Vodenje sil za zaščito, reševanje in pomoč je urejeno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Po tem zakonu se varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami organizira in izvaja kot enot sistem na lokalni, regionalni in državni ravni.

Posamezni organi na regijski ravni imajo ob poplavah naslednje naloge:

7.1.1 Izpostava URSZR Ljubljana

- ✓ opravlja upravne in strokovne naloge ZRP iz svoje pristojnosti,
- ✓ spremlja nevarnosti,
- ✓ organizira komunikacijski sistem za delovanje regijskih sil za ZRP,
- ✓ zagotavlja informacijsko podporo organom vodenja na regijski ravni,
- ✓ obvešča pristojne organe o nesreči,
- ✓ opozarja prebivalce na neposredno nevarnost z javnim alarmiranjem,
- ✓ zagotavlja prostorske, telekomunikacijske in druge pogoje za delo poveljnika CZ za ljubljansko regijo in štaba CZ za ljubljansko regijo,
- ✓ izdeluje ocene ogroženosti in načrtuje ukrepe za preprečevanje ter zmanjšanje posledic,
- ✓ zagotavlja logistično podporo pri delovanju regijskih sil za ZRP, organizira delo, zagotavlja pogoje za delovanje regijske komisije za ocenjevanje škode,
- ✓ skrbi za pozivanje pripadnikov CZ in pripadnikov drugih sil za ZRP v regiji,
- ✓ po potrebi organizira informacijski center,
- ✓ zbira, obdeluje in posreduje podatke o nesrečah ter drugih dogodkih (ReCO Ljubljana).

D – 2	Načrt Izpostave URSZR Ljubljana za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ in Štaba CZ

7.1.2 Poveljnik CZ za ljubljansko regijo

- oceni posledice nesreče in potrebo po vključitvi regijskih sil za ZRP,
- aktivira regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v ljubljanski regiji,
- predlaga in odreja oziroma ovrednoti predloge o izvajanju zaščitnih ukrepov, sprejme odločitev o njihovem izvajanju,
- operativno-strokovno vodi dejavnost CZ in glede na nastale razmere skrbi za povezavo in usklajeno delovanje vseh sil za ZRP,
- usklajuje izvajanje operativnih ukrepov in dejavnost regijskih organov,
- predlaga in odreja zaščitne ukrepe,
- nadzoruje izvajanje nalog,
- spremlja stanje na prizadetem območju,
- obvešča poveljnika CZ RS o posledicah in stanju na prizadetem območju ter poteku izvajanja ZRP,
- daje mnenje in predloge v zvezi s pripravami in delovanjem sil za ZRP ter mnenje in predloge za odpravo škode ob nesreči,
- usklajuje mednarodno pomoč v silah in sredstvih za ZRP na območju regije,
- po potrebi določa vodje intervencij,
- vodi pripravo končnega poročila o nesreči in z njim seznani URSZR in poveljnika CZ RS,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.3 Štab CZ za ljubljansko regijo

- izdela oceno situacije, oceno posledic nesreče, presoja razvoj razmer in ogroženosti, oceno potrebnih sil in sredstev, vodenje karte in sprotno spremljanje razmer na terenu,
- nudi poveljniku CZ za ljubljansko regijo strokovno pomoč pri vodenju ZRP,
- opravlja strokovno-operativne naloge ZRP ob nesreči,
- pripravlja strokovne ukrepe in navodila za delo na območju nesreče,
- zagotavlja logistično podporo regijskim silam za ZRP,
- opravlja administrativne in finančne zadeve,
- izvaja oglede na terenu in pripravlja poročila,
- pripravlja obvestila za obveščanje javnosti,
- izdela poročilo o nesreči.

7.1.4 Policijska uprava Ljubljana

- varuje življenja, osebno varnost in premoženje ljudi ter vzdržuje javni red in mir na območju, ki ga je prizadela poplava,
- zavaruje ogroženo območje,
- preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške, odkriva in prijema storilce kaznivih dejanj in prekrškov, druge iskane osebe ter jih izroča pristojnim organom,
- nadzira in ureja promet v skladu s stanjem prometne infrastrukture ter omogoča interveniranje silam za ZRP,
- varuje državno mejo in izvaja mejni nadzor ter policijske naloge v zvezi s tujci,
- z letalsko enoto policije sodeluje pri opravljanju policijskih, humanitarnih, oskrbovalnih, izvidovalnih in drugih nalog pomembnih za ZRP,
- sodeluje pri identifikaciji oseb,
- obvešča Generalno policijsko upravo o umrlih in poškodovanih tujcih,

- po potrebi organizira mobilni operativno-komunikacijski center,
- varuje določene osebe, objekte, organe in okoliše,
- obvešča javnost o izvedenih nalogah s svojega delovnega področja,
- preko Ministrstva za notranje zadeve obvešča Ministrstvo za zunanje zadeve o umrlih tujcih,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Do začetka dela Operativnega štaba Policijske uprave Ljubljana, interveniranje vodi Operativno komunikacijski center Policijske uprave Ljubljana.

Predstavnik PU Ljubljana, ki je hkrati član štaba CZ za ljubljansko regijo je zadolžen za koordinacijo med štabom CZ za ljubljansko regijo in policijo.

D – 22/5 Načrt dejavnosti PU Ljubljana

7.1.5 Javne zdravstvene službe – službe NMP in UKC Ljubljana:

- organizirajo in izvajajo medicinsko oskrbo na terenu in v zdravstvenih ustanovah,
- koordinirajo sile in sredstva zdravstva in posredujejo pri zagotavljanju pomoči iz drugih regij
- te rizvajajo druge ukrepe in naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.6 Zdravstveni inšpektorat RS, Območna enota Ljubljana

- sodeluje pri izvajanju zaščitnih ukrepov za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad zdravstveno higienskim stanjem začasnih nastanitvenih objektov, sanitarno zdravstvenimi pogoji zdravstvene oskrbe, oskrbe s pitno vodo, vzgojno-izobraževalnega in vzgojno-varstvenega dela,
- izvaja nadzor nad preprečevanjem in obvladovanjem nalezljivih bolezni ter odreja ukrepe skladno z zakonom o nalezljivih boleznih,
- izvaja inšpekcijski nadzor nad sanitarno-zdravstvenimi razmerami v začasnih bivališčih oziroma začasnih namestitvah in odreja ukrepe za obvladovanje nalezljivih bolezni (v sodelovanju z NIJZ in NLZOH),
- izvaja inšpekcijski nadzor nad pokopom umrlih zaradi nalezljive bolezni,
- izvaja inšpekcijski nadzor nad upravljavci sistemov za oskrbo s pitno vodo in preverja, ali upravljavci izpolnjujejo obveznosti za zagotavljanja zdravstveno ustrezne pitne vode,
- ob strokovni podpori NIJZ in NLZOH opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.7 Nacionalni inštitut za javno zdravje, Območna enota Ljubljana

- izvaja ukrepe za obvladovanje nalezljivih bolezni in drugih nevarnosti za zdravje ljudi,
- izvaja epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezni in ocenjujejo tveganje za javno zdravje,
- izvaja standardne operativne postopke za obvladovanje posameznih nalezljivih bolezni,
- opredeljuje potrebe po laboratorijski diagnostiki mikroorganizmov, ki povzročajo nalezljive bolezni,
- komunicira in posreduje informacije v ReCO Ljubljana in usklajeno s centralno komunikacijo tudi strokovni javnosti na posameznem področju,

- izvaja ukrepe za vzpostavitev izolacije in karantene,
- izvaja navodila o vodenju evidenc obolelih, cepljenju in odvzemu vzorcev,
- izvaja operativni načrt cepljenja,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.8 Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Območna enota Ljubljana

- higienska in zdravstvena ekološka dejavnost in celovita problematika okolja,
- mikrobiološka diagnostična dejavnost, preiskave in aktivnosti s področja javno zdravstvene mikrobiologije raziskovalno dejavnost,
- mikrobiološke analize živil, vod in drugih vzorcev okolja,
- kemijske analize živil, vod in drugih vzorcev okolja,
- izvaja dezinfekcijo (razkuževanje), dezinsekcijo (uničevanje insektov) in deratizacijo (uničevanje glodalcev),
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.9 Upravne enote

- urejajo državljanska stanja – izdajajo javne listine,
- pripravljajo obvestila za medije o načinu in možnostih za pridobitev ustrezne javne listine,
- predvidijo lahko potrebe po izdaji listin za število možnih evakuiranih oseb,
- predvidijo možnost daljšega delovnega in odpiralnega časa ali posebnih odprtih okenc za reševanje problematike evakuiranih oseb,
- opravljajo druge naloge iz svojega področja.

7.1.10 Centri za socialno delo v ljubljanski regiji

- sodelujejo pri vzpostavitvi pregleda nad stanjem na terenu predvsem z vidika načrtovanja in nudenja psihosocialne pomoči prizadetim v nesreči,
- sodelujejo pri koordiniranju evakuacije in usklajujejo nastanitev in oskrbo za ranljive skupine prebivalcev (otroci, invalidi, starostniki, kronični bolniki in drugi ogroženi posamezniki) v začasna in nadomestna bivališča,
- evidentirajo rizične/ranljive posameznike in skupine prebivalcev,
- organizirajo in koordinirajo pomoč rizičnim/ranljivim posameznikom, ki so ostali na svojem domu (pomoč na domu in dostava hrane),
- zagotavljajo psihosocialno podporo prebivalcem (empatično oporo s pogovorom, tolažbo, sočustvovanjem, krepitev moči, informiranjem,…),
- izvajajo socialnovarstvene storitve, predvsem prvo socialno pomoč (poudarek je na seznanitvi z oblikami pomoči, ki so na voljo) tudi osebno pomoč in pomoč družini za dom,
- proaktivno navezujejo in vzdržujejo stike s posamezniki v večji stiski in jih usmerjajo v dodatne oblike formalne pomoči,
- izplačujejo denarne prejemke (pravice iz javnih sredstev – prioritetno denarno socialno pomoč, starševska nadomestila),
- organizirajo in vzpodbujajo skupnostne akcije na terenu (za otroke, starejše, skupine za medsebojno podporo in spodbujanje samopomoči),
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.11 Območni urad Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin Ljubljana

- sodeluje pri določanju ukrepov v zvezi z živalmi, živili živalskega izvora in krmo,
- izvaja poostren izredni nadzor na področju varnosti živil živalskega izvora in krme ter na področju zdravstvenega varstva in zaščite živali,
- odreja ukrepe imetnikom živali ter nosilcem dejavnosti za zagotavljanje varne hrane in krme ter za zagotavljanje zdravstvenega varstva in zaščite živali,
- sodeluje pri izvajanju zaščitnih ukrepov za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad oskrbo s hrano in javne prehrane,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.12 Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Območna enota Ljubljana

- opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov s področij kmetijstva, varstva kmetijskih zemljišč, delovanja agrarnih skupnosti, promocije kmetijskih in živilskih proizvodov, vina ter drugih proizvodov iz grozdja in vina,
- opravlja tudi kontrolo v postopkih izvajanja ukrepov iz pristojnosti Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja,
- na področju gozdarstva, lovstva in varstva prostoživečih živalskih vrst, sladkovodnega in morskega ribištva izvaja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem predpisov,
- izvaja uradni nadzor na področju kakovosti, označevanja in varnosti vina in drugih proizvodov iz grozdja in vidna, razvoja podeželja, ukrepov kmetijske politike, zootehnike, na področju identifikacije in registracije živali, nad izvajanjem rejskih programov ter delovanjem selekcijskih središč, delovanjem javnih služb v kmetijstvu in na področju dobre kmetijske prakse,
- nadzor izvaja tudi nad prometom z organskimi in mineralnimi gnojili in njihovo uporabo ter nad prometom s sredstvi za izboljšanje tal in njihovo uporabo na obdelovalnih in pašnih površinah, na področju živalskih stranskih proizvodov in pridobljenih proizvodov, ki niso namenjeni za prehrano ljudi,
- nadzira tudi uporabo biološko razgradljivih odpadkov, varstvo voda in kmetijskih zemljišč pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov ter soobstoj gensko spremenjenih kmetijskih rastlin,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.13 Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana

- hkrati izvaja nadzor nad izvajanjem predpisov s stanovanjskega področja in geodetske dejavnosti ter s področij varstva okolja in ohranjanja narave, upravljanja voda, industrijskega onesnaževanja in gensko spremenjenih organizmov,
- opravlja tudi upravne in strokovne naloge na področju čezmejnega pošiljanja odpadkov razen radioaktivnih odpadkov,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.14 Agencija Republike Slovenije za okolje

- vzpostavi pregled nad stanjem vodotokov in izvede nujne sanacijske ukrepe (npr. plazovi v strugah, podrti mostovi ipd.),
- spremlja in analizira podatke o vodnem režimu na območju RS in vzdržuje državni poplavni alarmni sistem z obveščanjem v stvarnem času,
- analizira podatke o poplavah in daje strokovno pomoč poveljniku CZ RS in štabu CZ RS,
- skrbi za mrežo vodomernih postaj,
- skrbi za povezavo slovenskih vodomernih postaj s sistemi sosednjih držav,
- spremlja in analizira meteorološke, seizmološke in hidrološke razmere v RS ter obvešča javnost in prednostne uporabnike o njih,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.15 Direkcija Republike Slovenije za vode – Urad za upravljanje z vodami (Sektorji območij zgornje, srednje in spodnje Save)

- opravljajo strokovne, upravne in razvojne naloge na področju upravljanja voda v skladu s predpisi, ki urejajo vode na državni ravni,
- zagotavljajo tudi možnost za učinkovito izvajanje javnih služb in vodenja investicij ter sodelovanja s stroko in deležniki,
- (Urad) vodijo in organizirajo sektorje in oddelke ter jih usmerjajo k povezanemu načinu dela na področju upravljanja voda v pristojnosti Direkcije za vode. To zajema upravne, strokovne in druge naloge na področju upravljanja in urejanja voda,
- skrbijo za tekoče delo na postopkih, programskem delu in drugih vsebinah urada na področju upravljanja voda,
- sodelujejo z drugimi organi, predvsem pri vsebinah s področja voda, pri pripravi zakonskih in podzakonskih predpisov s področja upravljanja voda, v mednarodnih povezavah s področja upravljanja voda v soglasju z ministrstvom ter s pristojnimi inšpekcijskimi službami,
- (sektorji) izvajajo naloge urejanja voda in načrtovanja,
- spremljajo stanje voda, vodnih in priobalnih zemljišč, vodnega režima in vodne infrastrukture,
- urejajo vodne pravice in upravne oziroma ostale postopke ter
- opravljajo druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.2 Operativno vodenje

Dejavnosti za ZRP na območju občin operativno vodijo poveljniki CZ občin s pomočjo štabov CZ občin. Poveljnik CZ za ljubljansko regijo spremlja stanje in izvajanje ZRP na prizadetem območju ter na zahtevo poveljnika CZ občine skladno z načelom postopnosti organizira potrebno pomoč v silah in sredstvih za ZRP.

V primeru, da občina ne razpolaga z ustreznimi silami, poveljnik CZ prizadete občine zaprosi za pomoč v silah in sredstvih za ZRP poveljnika CZ za ljubljansko regijo.

Če pride do nesreče večjega obsega, kjer je prizadetih več občin v regiji, dejavnosti za ZRP skupnega pomena organizira in vodi poveljnik CZ za ljubljansko regijo.

Štab CZ za ljubljansko regijo, ki ga ob nesreči po odločitvi skliče poveljnik CZ za ljubljansko regijo v popolni ali operativni sestavi, organizira svoje delo na obstoječem sedežu, ki je v prostorih Izpostave URSZR Ljubljana, Vojkova 61, 1000 Ljubljana. V primeru poškodovanosti

objekta, poškodovanosti komunikacij ali je zaradi drugih razlogov onemogočeno delo štaba CZ za ljubljansko regijo, se preseli na rezervno lokacijo v prostore ????_____.

Poveljnik CZ za ljubljansko regijo, ko skliče štab CZ za ljubljansko regijo v popolni ali operativni sestavi lahko organizira naslednje delovne procese:

- operativno načrtovanje,
- organiziranje in izvajanje reševalnih intervencij, ki so v regijski pristojnosti,
- zagotavljanje informacijsko-komunikacijske podpore občinskim štabom CZ,
- zagotavljanje logistične podpore regijskim silam za ZRP,
- pomoč občinskim silam za ZRP,
- opravljanje administrativnih in finančnih zadev.

Pristojni poveljnik CZ lahko za posamezne reševalne akcije določi vodje intervencije. Njihova naloga je, da na mestu reševanja:

- oceni stanje na kraju nesreče,
- določi lokacijo od kod intervenirajo reševalne enote,
- določi metode in vrstni red reševalnih posegov,
- razporedi reševalce na delovna mesta,
- določi mesto za triažo poškodovanih oziroma mesto, od koder jih reševalna vozila odpeljejo v zdravstvene ustanove,
- zbira potrebe po pomoči (reševalnih vozilih, reševalcih, potrebni opremi in zamenjavi enot),
- preda dolžnost naslednjemu vodji intervencije.

Intervencijska vozila in vozila s prednostjo imajo ob naravnih in drugih nesrečah v času intervencij prednost vožnje pred drugimi vozili.

7.3 Organizacija zvez

Pri neposrednem vodenju intervencije in drugih akcij ZRP se uporabljajo sistem radijskih zvez zaščite in reševanja (ZA-RE, ZA-RE PLUS) ter sistem osebnega klica. Sistem ZA-RE se obvezno uporablja pri vodenju intervencij ter drugih zaščitnih in reševalnih akcij. Informacijsko-komunikacijska središča tega sistema so v centrih za obveščanje, prek katerih se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne funkcionalne informacijsko-komunikacijske sisteme.

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vsa razpoložljiva telekomunikacijska in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o telekomunikacijah. Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s storitvami oziroma zvezami, kot so:

- **sistemi in omrežja:**
  - radijske zveze – sistem ZA-RE, ZARE DMR in ZA-RE PLUS, letalske radijske postaje,
  - sistem osebnega klica ZARE,
  - paketni radio za prenos podatkov in druge zveze, ki jih uporablja Zveza radioamaterjev Slovenije,
  - sistem javne stacionarne telefonije,

- sistem javne mobilne telefonije,
- prenosne bazne postaje mobilne telefonije,
- sistem zvez, ki jih uporablja Slovenska vojska,
- sistem zvez TETRA, ki jih uporablja Policija,
- internet zaščite in reševanje,
- internet/svetovni splet.

- storitve:
  - govorne komunikacije,
  - prenos podatkov – kratka sporočila,
  - prenos podatkov – kratka sporočila – pozivanje – sistem osebnega klica,
  - prenos podatkov – elektronska pošta,
  - prenos podatkov – telefaks.

Pristojni poveljnik CZ oziroma vodja intervencije zagotavlja ob naravni in drugi nesreči operaterjem sistema javne stacionarne in mobilne telefonije dostope do komunikacijskih objektov, ki so na območjih nesreče (intervencije) v okvari, in sicer do odprave napak ter ponovnega začetka delovanja.

7.3.1 Sistem zvez ZA-RE

Pri neposrednem vodenje dejavnosti za ZRP se uporabljata sistem radijskih zvez zaščite in reševanja (ZA-RE), ki ima podsistem radijskih zvez in podsistem osebnega klica. Sistem zvez ZA-RE se obvezno uporablja pri vodenj intervencij ter drugih zaščitnih in reševalnih akcijah, ter je namenjen vsem izvajalcem nalog v okviru sistema zaščite in reševanja (uporabljajo ga pripadniki enot in služb CZ, gasilci, gorski reševalci, jamarji, potapljači, kinologi idr.). telekomunikacijsko središče sistema ZA-RE je v ljubljanski regiji v ReCO Ljubljana. Prek njega se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne funkcionalne telekomunikacijske sisteme.
Sistem radijskih zvez ZA-RE je koncipiran tako, da je možno uporabiti določeno število semidupleksnih kanalov (število je določeno s številom repetitorjev, ki so dosegljivi vsem R/p – ročne, mobilne, stacionarne na območju regije) in celoten nabor simpleksnih kanalov, ki so na razpolago v celotnem sistemu. Omejitve obstajajo zaradi konfiguracije terena, tehničnih lastnosti radijskih zvez in zasedenosti kanalov. ReCO Ljubljana ureja in usklajuje zveze ter posameznim reševalnim službam določa delovne (simpleksne) kanale.

Na območju ljubljanske regije 7 repetitorjev. V primeru poplav ni pričakovati na lokacijah repetitorjev večjih poškodb oziroma okvar. Večji izpad repetitorja se lahko nadomesti z mobilnim repetitorjem z agregatom. Trenutno je v ljubljanski regiji na voljo en mobilni repetitor ZA-RE.

Ob omejeni uporabi sistema zvez ZA-RE zaradi razgibane konfiguracije terena je možno postaviti praviloma v treh urah mobilni repetitor na določeno lokacijo. ReCO Ljubljana posreduje CORS zahtevo za namestitev mobilnega repetitorja na določeno lokacijo.

Radijske zveze sistema ZA-RE se uporabljajo v skladu z navodilom za uporabo radijskih zvez ZA-RE. V izgradnji je digitalni sistem DRO-DMR za potrebe zaščite in reševanja in se bo po izgraditvi povezal s sistemom TETRA v enovit sistem državnih organov DRO.

LOKACIJA REPETITORJA	ALFANUMERIČNA OZNAKA KANALA	NUMERIČNA OZNAKA KANALA	VRSTA ODDAJE	REGIJSKI CENTER ZA OBVEŠČANJE
KRIM	15 - REG LJ	15	SD	LJUBLJANA
ŠMARNA GORA	16 - REG LJ	16	SD	LJUBLJANA
JANČE	17 - REG LJ	17	SD	LJUBLJANA
ULOVKA	18 - REG LJ	18	SD	LJUBLJANA
GRMADA	19 - REG LJ	19	SD	LJUBLJANA
MEDVEDJEK-Trava	20 - REG MB	20	SD	LJUBLJANA
KAMNIŠKA BISTRICA	32 – MREP	32	SD	LJUBLJANA

Preglednica 4: Pregled kanalov in lokacij repetitorjev sistema radijskih zvez ZA-RE v ljubljanski regiji.

7.3.1.1 Podsistem osebnega klica

V sistemu zvez ZA-RE deluje tudi podsistem osebnega klica (pozivniki oziroma »pagerji«). Ta omogoča pošiljanje pisnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebnega klica. Na območju ljubljanske regije sporočila pošilja ReCO Ljubljana. V slučaju potrebe je možno nadomestiti tudi mobilni digitalni repetitor.

P – 19	Radijski imenik sistema zvez ZA-RE in ZA-RE+
D – 4	Načrt zagotavljanja zvez ob nesreči

8. ZAŠČITNI UKREPI TER NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Pri izvajanju zaščitnih ukrepov in nalog ZRP je glavna vloga regije na povezovanju ter koordinaciji nalog in aktivnosti med lokalnimi skupnostmi, drugimi organi in službami regijskega pomena ter državnim nivojem (URSZR). Po potrebi se napoti v prizadeto občino tudi pomoč v kadrih – osebo za povezavo, ki pomaga občinski upravi pri izvajanju njihovih nalog.

Koordinacija aktivnosti in izvajanje nalog ZRP se izvaja predvsem z gasilskimi zvezami prizadetih občin ter regijskimi enotami CZ.

8.1 Zaščitni ukrepi

Ob poplavah se predvsem izvajajo naslednji zaščitni ukrepi:

- prostorski, gradbeni in drugi tehnični ukrepi,
- evakuacija,
- sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev,
- radiološka, kemična in biološka zaščita,
- zaščita kulturne dediščine.

8.1.1 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi

Prostorski, gradbeni in drugi tehnični ukrepi se začnejo izvajati takoj po prvih obvestilih o zviševanju vodostaja vodotokov. Obvezne javne gospodarske službe na področju urejanja voda (koncesionarji), upravljavci objektov in drugi pristojni organi (komunalne službe in režijski obrati občin) poostrijo nadzor nad zadrževalniki vode, jezovi in nasipi, kjer obstaja nevarnost, da bi narasle vode lahko te objekte poškodovale.

Glede na stanje pravočasno predlagajo ukrepe (rušenje naravnih pregrad, gradnja in utrjevanje nasipov, gradnja zadrževalnikov, praznjenje umetnih akumulacij, odstranjevanje plavja iz struge, izkopi razbremenilnih kanalov za odvajanje poplavnih vod, ščitenje posameznih objektov s tesnjenjem odprtin in drugi ukrepi), katerih glavni namen je zavarovati ljudi in njihovo premoženje pred poplavami. Pri opravljanju nalog omenjena podjetja sodelujejo s pristojnim poveljnikom CZ.

Občinski štabi CZ, štab CZ za ljubljansko regijo in enote CZ, javne gospodarske službe na področju urejanja voda (koncesionarji) in druga podjetja morajo takoj ob pojavu nevarnosti nastopa visokih voda začeti izvajati operativne zaščitne ukrepe. Izvajajo se ukrepi dodatne obrambe nasipov, zapora ali ščitenje prometnic itd. Ti ukrepi so mogoči, če je opozorilo na nevarnost posredovano dovolj zgodaj.

V primeru, da poplava ogroža območje, kjer potekajo daljnovodi, operater v ReCO Ljubljana v sodelovanju s CORS posreduje pristojnemu sistemskemu operaterju električne energije oziroma pristojnemu distribucijskemu podjetju (Elektro Ljubljana d.d.) zahtevo vodje intervencije po izklopu daljnovodov. Vodja intervencije pri odločitvi za izklop daljnovoda upošteva pomen posameznega daljnovoda za neprekinjeno oskrbo z električno energijo.

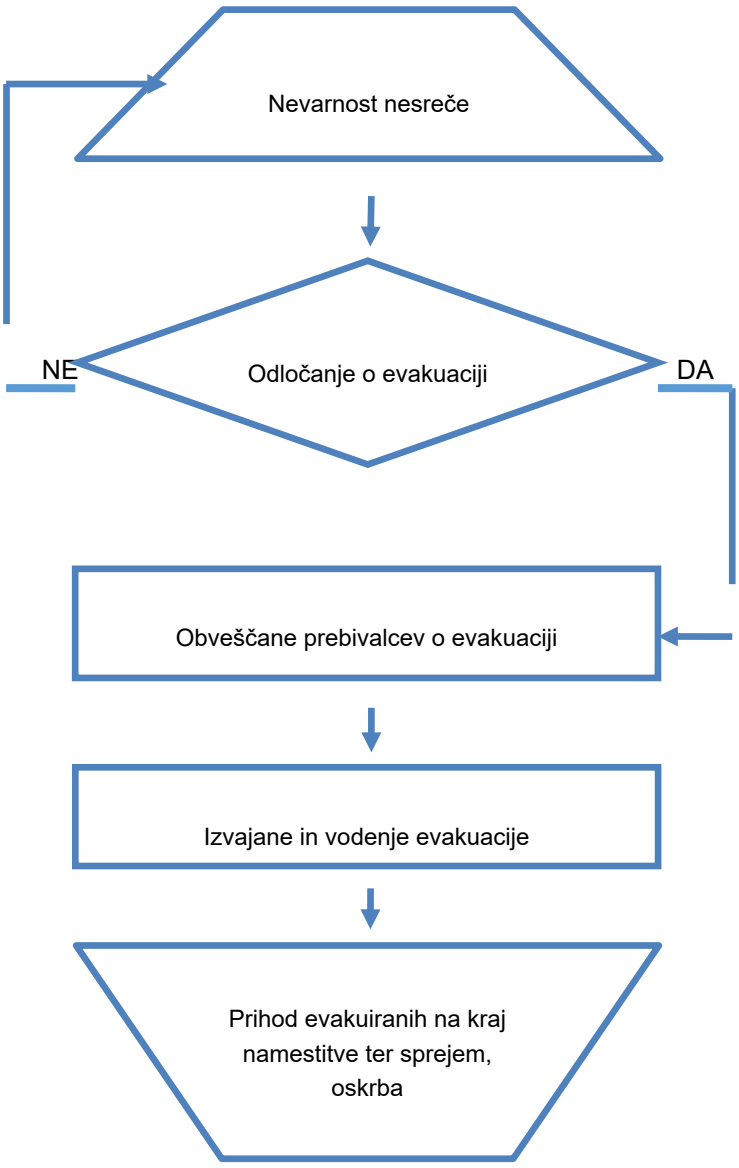
V regiji sistemski operater električne energije Elektro Ljubljana d.d pokriva vse občine v ljubljanski regiji, deloma pa občino Medvode pokriva Elektro Gorenjska d.d.

Ob poplavi, naloge zapore cest in zagotovitev obvozov izvedejo podjetja oziroma službe, zadolžene za vzdrževanje cesta (komunalne službe in režijski obrati občin, DRSI, DARS d.d.). policija izvaja nadzor in urejanje prometa na ogroženem območju. Slovenske železnice (SŽ) poskrbijo za potrebno varnost na železniški infrastrukturi. Skrbniki plovbnih območij prepovejo plovbo plovil celinske plovbe.

P – 23	Pregled lokacij načrtovanih za potrebe ZiR v občinskih prostorskih aktih
D – 16	Vzorec zapisnika o poškodovanosti gradbenih objektov in infrastrukture

8.1.2 Evakuacija

DIAGRAM POTEKA
AKTIVNOSTI

Evakuacija je organiziran umik prebivalcev z ogroženega na varnejše območje. Evakuacija ob poplavah se izvaja le, če z drugimi ukrepi ni mogoče zagotoviti varnosti ljudi in materialnih dobrin. Evakuacijsko lahko odredi Vlada RS, župan ogrožene občine, v nujnih primerih pa tudi vodja intervencije ali pristojni poveljnik CZ (poveljnik CZ občine, poveljnik CZ za ljubljansko regijo).

Evakuacija se izvaja pred nastopom poplavnega vala, najpogosteje v spodnjem delu vodotoka. Če je dovolj časa, se lahko poleg ljudi in živali evakuirajo tudi materialne dobrine. Na območjih, kjer je odrejena evakuacija se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je določeno z načrti zaščite in reševanja oziroma z odločitvijo pristojnega organa. Občina na območje katere so prebivalci evakuirani, krije stroške v zvezi z njihovo nastanitvijo in oskrbo ter izobraževanjem, s tem da ji daje nadomestilo stroškov država oziroma tista občina, iz katere so evakuirani, v obsegu kot bi jih krili, če do evakuacije ne bi prišlo.

Evakuacijo načrtujejo in organizirajo občine skladno s svojimi načrti in delnimi načrti zaščite in reševanja. Evakuacijo izvaja štab CZ občine, oziroma prevozna podjetja, zavodi in druge organizacije ter prostovoljne humanitarne in druge nevladne organizacije (RKS OZ-ji, Župnijska Karitas), ki so določene z občinskimi načrti zaščite in reševanja. Pri evakuaciji sodelujejo tudi enote CZ, gasilci, policija in je potrebno tudi Slovenska vojska.

Občine ob načrtovanju evakuacije še posebno na območjih, kjer so na vodotokih jezovi, zadrževalniki vode in kjer v primeru, da se porušijo ni veliko časa za evakuacijo opredelijo:

- območja iz katerih se evakuirajo prebivalci,
- zbirališča prebivalcev ob umiku iz zgradb,
- kdo sodeluje pri evakuaciji ljudi in živali,
- poti, kjer bo potekala evakuacija in obhodne poti,
- mesta za nastanitev evakuirancev,
- postopek evidentiranja evakuiranih prebivalcev,
- postopek razporejanja evakuirancev v nastanitvene enote,
- postopek sprejema, nastanitve in oskrbe,
- potrebno pomoč v materialnih in drugih sredstvih.

Evakuacijo na območju dveh ali več občin usmerja in usklajuje poveljnik CZ za ljubljansko regijo.

Regija sodeluje z zagotavljanjem ustrezne opreme in sredstev iz državnih rezerv, ki je potrebna ob nastanitvi in oskrbi ogroženih.

P – 20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
P – 21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitev zasilnih prebivališč
D – 9	Zaščitni ukrep evakuacija – priporočilo

8.1.3 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Prebivalcem, ki so zaradi poplave ostali brez doma ter sredstev za preživljanje in ki se zaradi ogroženosti zadržujejo zunaj svojega prebivališča so občine dolžne zagotoviti zatočišče in oskrbo z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami.

Sprejem in oskrba ogroženih ter prizadetih prebivalcev obsegata:

- evidentiranje ogroženih prebivalcev,
- urejanje sprejemališč,
- urejanje začasnih prebivališč (če je le mogoče se prebivalce namesti v zidane objekte oziroma v bivalnike, v nujnih primerih pa v šotore),
- nastanitev prebivalstva,
- oskrba z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami (pitno vodo, hrano, obleko, električno energijo, nujno zdravstveno oskrbo, psihološko pomočjo, obveščanjem in izobraževanjem šoloobveznih otrok),
- zbiranje in razdeljevanje humanitarne pomoči.

Sprejem in oskrbo ogroženih prebivalcev organizirajo občine, izvajajo pa jo občinske javne službe v sodelovanju z drugimi organizacijami, nastanitvene enote CZ, službe CZ za podporo, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki razpolagajo z nastanitvenimi in prehrambnimi zmogljivostmi (šole, gostinska podjetja ipd.), enote tabornikov in skavtov, Rdeči križ Slovenije (OZ Ljubljana, OZ Ribnica, OZ Litija, OZ Grosuplje, OZ Kočevje, OZ Domžale, …..) in druge človekoljubne organizacije (Župnijski Karitasi), Centri za socialno delo (NAŠTEJ!) in druge oblike socialne službe, ter občani v okviru sosedske pomoči. Pri izvajanju tega ukrepa sodelujejo tudi enote CZ. Za izvajanje ukrepov sprejemanja, nastanitve in preskrbe ogroženih prebivalcev imajo poseben pomen stacionarij in nastanitvene enote RKS ter njihovi pripadniki, ki se lahko ob nesreči aktivirajo za javno dobro in pomoč.

Regija sodeluje z zagotavljanjem ustrezne opreme in sredstev iz državnih rezerv, ki je potrebna ob nastanitvi in oskrbi ogroženih. Če potrebe po nastanitvi in oskrbi ogroženih prebivalcev presegajo možnosti posamezne občine, pri tem pomaga država.

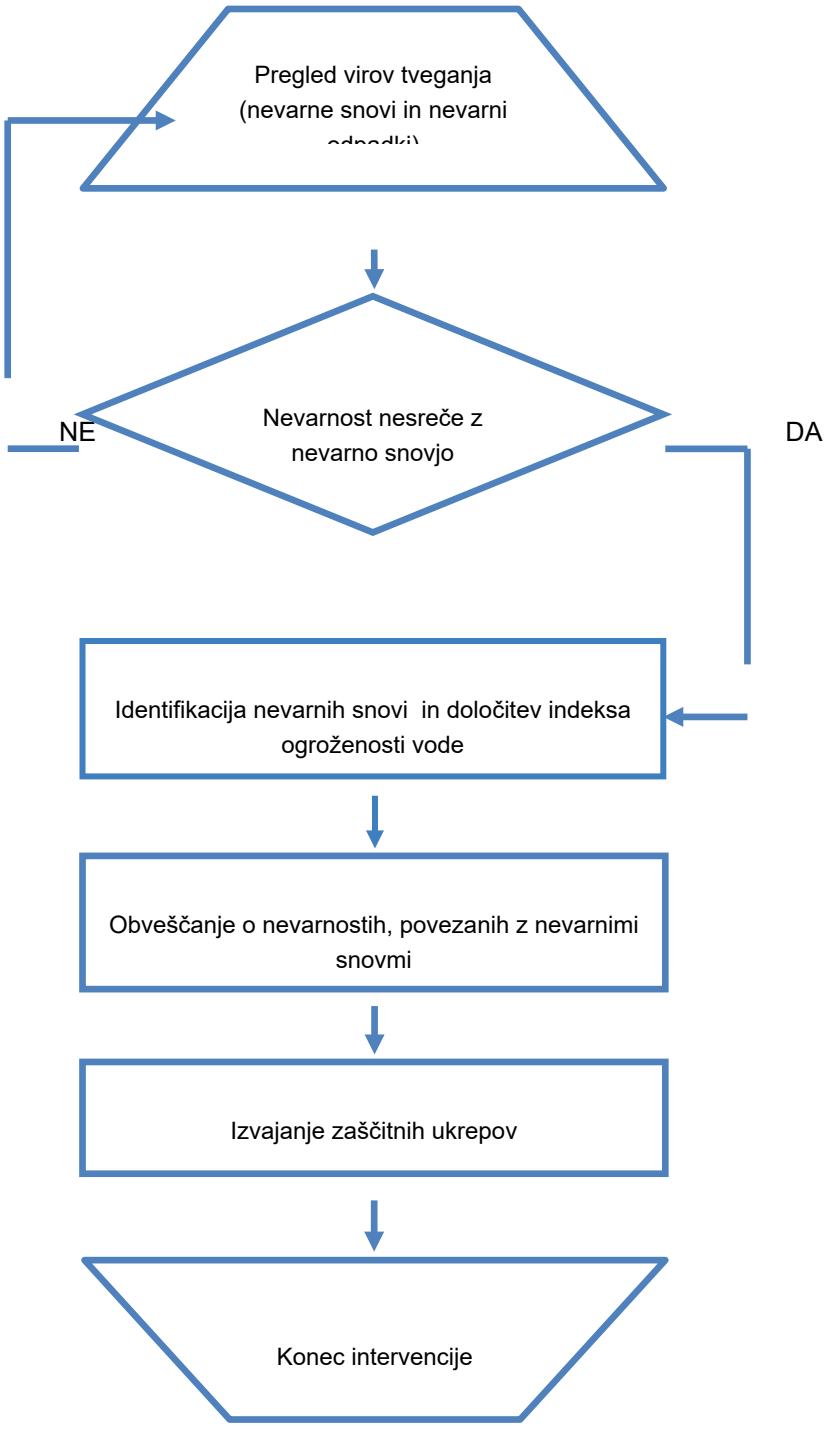
P – 22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
D – 11	Zaščitni ukrep Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev – priporočilo

8.1.4 Radiološka, kemijska in biološka zaščite

Zaradi poškodb na objektih in napravah, v katerih se proizvajajo, uporabljajo, hranijo ali prevažajo nevarne snovi, lahko pride ob poplavah do nenadzorovanega uhajanja teh snovi v okolje, predvsem v poplavljene vode.

Ob obvestilu ob izlitju nevarne snovi v vodo oziroma ob informaciji, da je poplavljena voda onesnažena z nevarno snovjo se izvajajo zaščitni ukrepi in naloge ZRP določene z načrtom zaščite in reševanja za nesrečo z nevarnimi snovmi in naloge sistema mednarodnega obveščanje in alarmiranja (AEWS), kot to določa Donavska konvencija.

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Radiološka, kemijska in biološka zaščita (v nadaljevanju RKB zaščita), obsega:

- izvidovanje nevarnih snovi v okolju (detekcija, identifikacija, dozimetrija, preprostejše analize),
- ugotavljanje in označevanje meja kontaminiranih območij,
- ugotavljanje prenehanja radiološke in kemijske nevarnosti,

- jemanje vzorcev za analize in preiskave,
- usmerjanje, usklajevanje in izvajanje zaščitnega ukrepa,
- izvajanje dekontaminacije ljudi in opreme.

RKB zaščito organizirajo in pri izvajanju zaščitnega ukrepa sodelujejo gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki v svojem delovnem procesu uporabljajo, proizvajajo, prevažajo ali skladiščijo nevarne snovi ter občine skupaj z gasilskimi enotami širšega pomena, na območju katerih je sedež naštetih družb. Še posebej je zaradi velikih količin (uporaba v prometu in gospodinjstvih) treba izvajati nadzor nad iztekanjem nafte in naftnih derivatov ter preveriti stanje cistern za kurilno olje v individualnih zgradbah.

Lastniki in uporabniki objektov in naprav, ki so namenjeni javni oskrbi z vodo, proizvodnji, prometu in skladiščenju živil, zdravil in živinske krme, javni zdravstveni službi in izobraževanju otrok, morajo zagotoviti zaščitna sredstva in izvajati predpisane ukrepe za radiološko, kemijsko in biološko zaščito. V primeru poplav RKB zaščita predstavlja tudi preprečevanje izliva in raznosa nevarnih in kužnih (fekalije) snovi v poplavno vodo ter ugotavljanje ustreznosti pitne vode, poplavljenih prehrambnih artiklov, prostorov in območij ter njihova dezinfekcija in varno odlaganje.

Ob pojavu poplav lahko pride do različnih nevarnosti za javno zdravje. NIJZ OE Ljubljana na osnovi ocene tveganja predlaga ukrepe za varovanje zdravja s poudarkom na najbolj ranljivih skupinah populacije. V primeru izbruhov ali epidemije nalezljive bolezni pri ljudeh oziroma drugih nevarnostih za javno zdravje NIJZ OE Ljubljana:

- naredi oceno tveganja za zdravje ljudi,
- predlaga, usmerja in usklajuje splošne in specifične proti epidemične oziroma druge ukrepe za varovanje zdravja,
- obvešča strokovno in splošno javnost o ukrepih,
- ugotavlja okužena in ogrožen območja,
- opredeljuje potrebe po vzorčenju in diagnostiki nalezljivih bolezni pri ljudeh in obremenjenosti s kemijskimi onesnaževali ob pomoči sil za ZRP in SV ter izvaja ustrezne varovalne (proti epidemične) ukrepe,
- predlaga izvedbo dekontaminacije, dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije, kar izvede NLZOH OE Ljubljana ob pomoči sil za ZRP in SV.

ZIRS OE Ljubljana z namenom varovanja javnega zdravja izvaja nadzor nad zdravstveno-higienskim stanjem začasnih bivališč (nastanitveni centri in drugi objekti) ob poplavah in evakuacijah, kjer je povečana koncentracija prebivalcev.

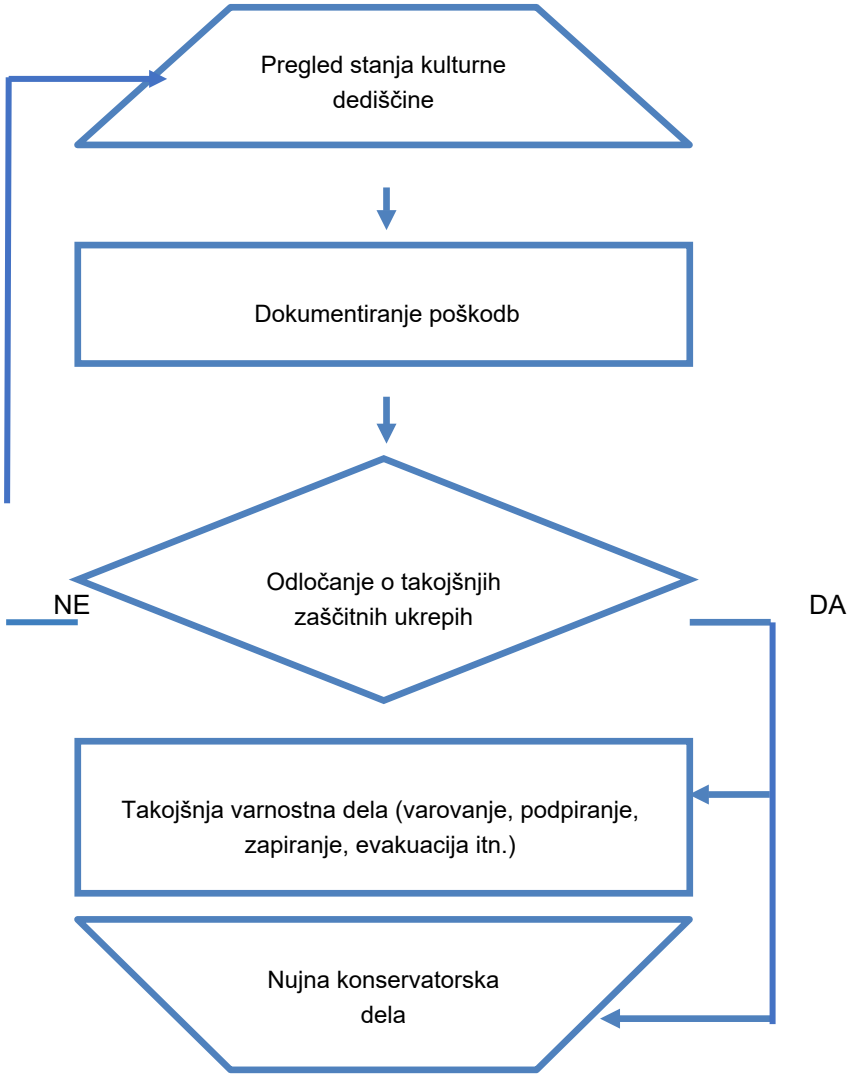
Za detekcijo in identifikacijo radioloških, kemijskih, bioloških ali drugih virov ogrožanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi in drugih nesrečah Izpostava URSZR Ljubljana preko URSZR po potrebi aktivira tudi mobilno enoto z ekološkim laboratorijem (MEEL) in ekološki laboratorij z mobilno enoto (MEEL) ter sodeluje s SV z zmogljivostmi enot JRKBO z mobilnim biološkim laboratorijem, vzorčevalno enoto.
Občine morajo v svojih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah bolj natančno opredeliti kje na svojem ozemlju imajo nevarne snovi (pregled virov nevarnih snovi), oceniti kakšna je nevarnost, da bi ob poplavah prišlo do nesreč z nevarnimi snovmi, razdelati kako bo potekalo obveščanje o nevarnostih, povezanih z nevarnimi snovmi, kateri in kako se bodo izvajali zaščitni ukrepi, ter določili lokacije, kjer se bodo začasno zbirale nevarne snovi, do odvoza s strani pooblaščenega podjetja za odvoz in uničenje nevarnih snovi.

Po potrebi se v odkrivanje nevarnih snovi v okolju vključi tudi regijska enota – Oddelek za RKB izvidovanje. Enota izvaja detekcijo, identifikacijo, dozimetrijo opravlja enostavnejše analize, jemlje vzorce na terenu ter ugotavlja in označuje mejo kontaminiranega območja. Za opravljanje zahtevnejših analiz in preiskav vključimo državno enoto ELME ali MEEL.

Za izvajanje RKB zaščite URSZR organizira najmanj en oddelek za RKB dekontaminacijo za delovanje na območju države izven nje.

8.1.5 Zaščita kulturne dediščine

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Zaščita kulturne dediščine obsega priprave in izvajanje ukrepov za zmanjšanje nevarnosti ter preprečevanje in zmanjšanje škodljivih vplivov poplav na kulturno dediščino. Priprave in zaščitne ukrepe izvajajo lastniki in uporabniki kulturne dediščine, strokovna služba za varstvo kulturne dediščine, občine in država. Pri izvajanju zaščite kulturne dediščine ob poplavah po potrebi sodelujejo tudi ustrezne enot in službe CZ, gasilske enote ter druge sile za ZRP.

Ministrstvo, pristojno za kulturo, vodi register nepremične kulturne dediščine, ki je uradna zbirka podatkov o nepremični kulturni dediščini na območju Republike Slovenije, podatki, relevantni za zaščito in reševanje dediščine ob poplavah so dostopni za pregledovanje na spletni strani https://gisportal.gov.si/evrd. Podatki iz registra so javni. Prevzem in uporaba digitalnih podatkov sta možna preko spletnih servisov in prenosa podatkov (SHP format) na naslednjih povezavah:

- prevzem podatkov (SHP):
  - https://podatki.gov.si/dataset/varstveni-rezimi-kulturne-dediscine-evrd

- spletni servisi:
  - https://gisportal.gov.si/arcgis/rest/services/MK/Evrd_servis/MapServer
  - https://gisportal.gov.si/arcgis/services/MK/Evrd_servis/MapServer/WMSServer?request=GetCapabilities&service=WMS
  - https://gisportal.gov.si/arcgis/rest/services/MK/Evrd_servis/FeatureServer

Nepremična kulturna dediščina, ki je razglašena za kulturni spomenik, se označuje z znakom Haaške konvencije.

Stavbno kulturno dediščino je treba čim prej zavarovati tudi pred vremenskimi vplivi, premično pa premestiti v ustrezne objekte, kjer se lahko izvajajo tudi najnujnejša konzervatorska dela.

Občine morajo v svojih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah bolj podrobno opredeliti kako bodo z ustanovami s področja varstva kulturne dediščine (ZVKDS OE Ljubljana) naredile pregled stanja kulturne dediščine in dokumentirale poškodbe, kako bodo potekala takojšnja varnostna dela in nujna konzervatorska dela.

Naloga regije je usklajevanje aktivnosti med občinami in ustanovami s področja varstva kulturne dediščine ter strokovnimi konzervatorskimi ekipami.

P – 31	Pregled kulturne dediščine

8.2 Naloge zaščite in reševanja

Ob poplavah se izvajajo predvsem naslednje naloge:

- tehnično reševanje ob poplavah,
- prva pomoč in nujna medicinska pomoč,
- veterinarska pomoč,
- zagotavljanje osnovnih pogoje za življenje.

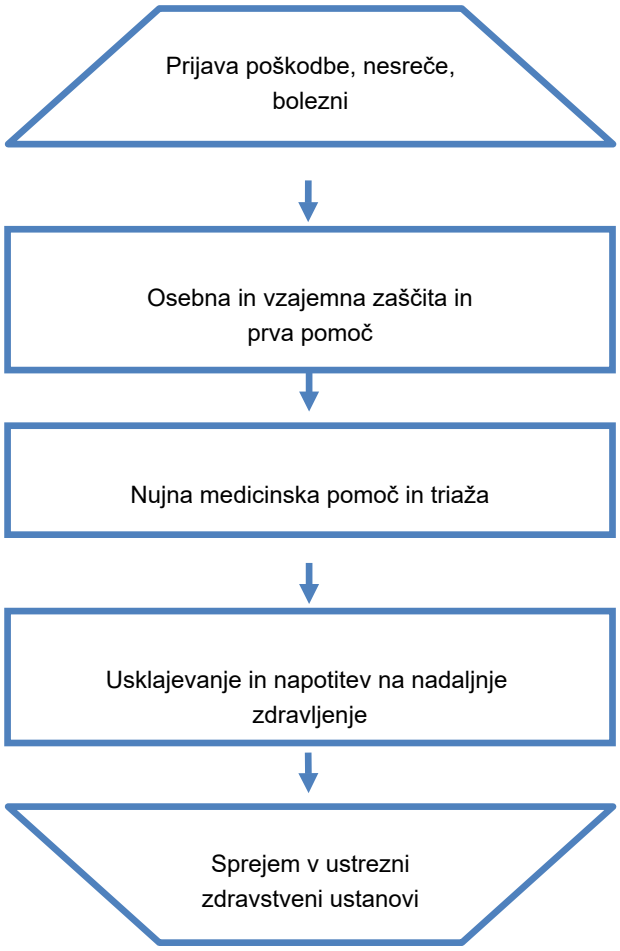
8.2.1 Tehnično reševanja ob poplavah

Ob poplavah reševanje ljudi, živali in materialnih dobrin iz vode, iskanje pogrešanih in črpanje vode iz zalitih in poplavljenih objektov opravljajo lokalno pristojne gasilske enote, osrednje gasilske enote in gasilske enote širšega pomena, regijska tehnično-reševalne enote CZ.

Ob poplavah se izvajajo gradnje in popravila vodne infrastrukture, pri tem pa sodelujejo obvezna javne gospodarske službe (DRSV, Sektor območja zgornje, srednje in spodnje Save), upravljavci objektov (Savske elektrarne Ljubljana d.o.o.) in drugi pristojni organi (komunalne službe in režijski obrati občin), podjetja za vzdrževanje cesta (komunalne službe in režijski obrati občin, DRSI, DARS d.d.), Slovenske železnice za popravilo železniške infrastrukture, gradbena podjetja z ustrezno mehanizacijo in drugi. Pri izvajanju teh nalog po potrebi sodelujejo tudi enote SV.

8.2.2 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Ob poplavah se v okviru prve pomoči izvajajo le najnujnejši ukrepi za ohranitev življenja in varovanja zdravja ljudi na prizadetem območju. Prva pomoč se izvaja zunaj zdravstvenih ustanov, skupaj z reševanjem na kraju samem. Namen dajanja prve pomoči je, da poškodovani lahko čim prej in v kar najboljšem stanju pride do strokovne medicinske pomoči oziroma zdravljenja. Prvo pomoč ob poplavah po potrebi izvajajo ekip prve pomoči CZ občin in regije, ki jih organizirajo območna združenja Rdečega križa v ljubljanski regiji. njihove naloge so nudenje

prve pomoči poškodovanim in obolelim, sodelovanje pri prevozu in negi poškodovanih in obolelih ter pri izvajanju sanitarno-higienskih proti epidemičnih ukrepov. Pri izvajanju teh nalog po potrebi sodeluje tudi vojaška zdravstvena služba.

Manjše poškodbe si prizadeti prebivalci oskrbijo v okviru osebne in vzajemne zaščite.

Nujno medicinsko pomoč (NMP) ob poplavah izvajajo službe nujne medicinske pomoči, organizirane na primarni in sekundarni ravni zdravstvene dejavnosti skladno s smernicami za delovanje sistema nujne medicinske pomoči ob množičnih nesrečah.

Naloge vseh ekip za izvajanje NMP so:
- v najkrajšem možnem času nudenje NMP pacientu,
- zagotoviti neprekinjeno NMP,
- zagotoviti nujne prevoze poškodovanih in obolelih oseb,
- v najkrajšem možnem času prepeljati pacienta v javni zdravstveni zavod,
- upoštevati predpisane higienske in proti epidemične ukrepe, ki jih določi NIJZ in jih izvajajo različne službe. NIJZ OE Ljubljana spremlja izvajanje teh ukrepov, ZIRS OE Ljubljana pa vrši inšpekcijski nadzor,
- oskrba z zdravili in medicinskimi pripomočki.

Ob poplavah lahko pride tudi do utopitev ljudi. Za reševanje iz vode in nujno medicinsko pomoč sta potrebna specifična znanja in oprema. Za reševanje iz vode so pripravljene in usposobljene posebne enote potapljačev, gasilcev in enote za reševanje na vodi in iz vode. Enote, ki rešujejo ljudi iz ali na vodi, naletijo tudi na mrtve. Te se rešuje enako kot žive. Če obstaja najmanjše upanje, da je poškodovanec živ, se mora takoj začeti z oživljanjem. Smrt mora v takih primerih obvezno ugotoviti in potrditi pooblaščeni zdravnik. Ob obsežnih poplavah in večjem številu mrtvih bi se polega rednih služb, ki opravljajo identifikacijo mrtvih, aktivirala tudi enota za identifikacijo oseb pri Inštitutu za sodno medicino Medicinske fakultete v Ljubljani.

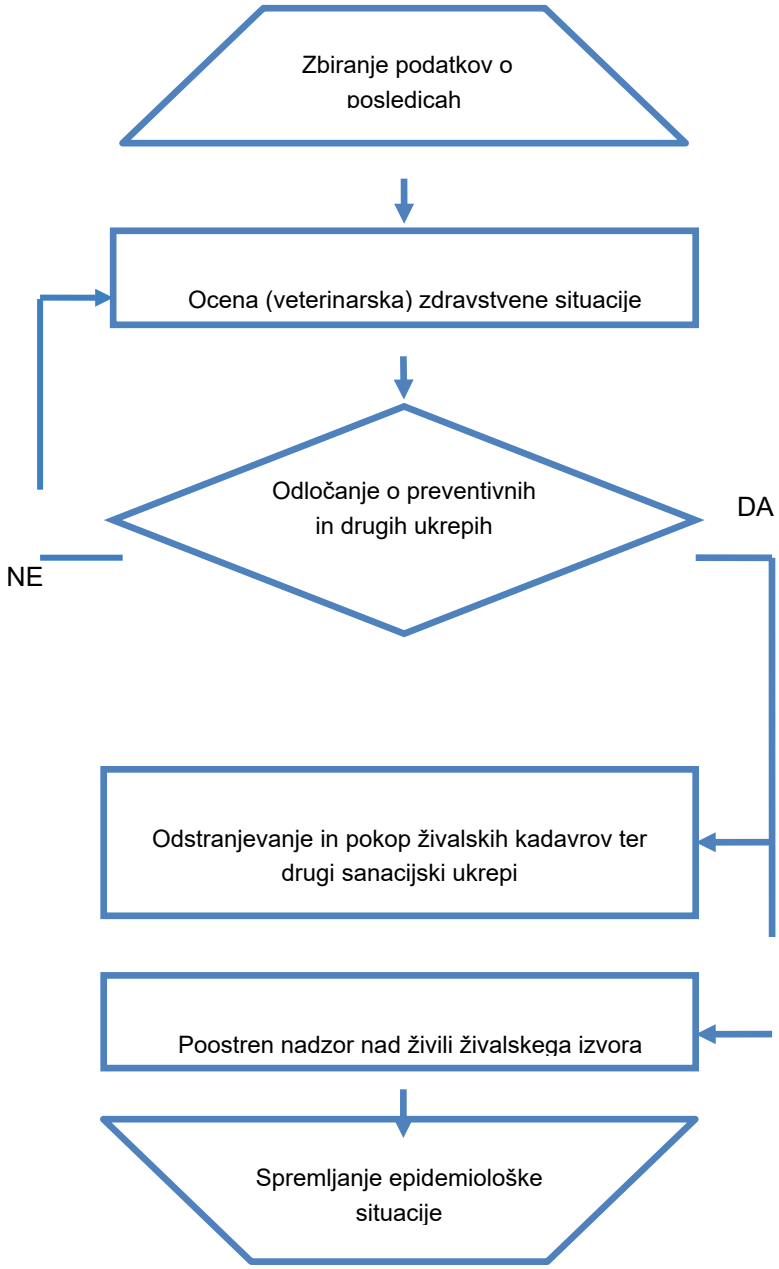
Preživeli ob obsežnih poplavah in svojci žrtev poplav zaradi psihične prizadetosti (strah, izguba doma in drugo) pogosto potrebujejo psihološko pomoč. Psihološko pomoč ob poplavah dajejo različni strokovnjaki (psihologi, terapevt, duhovniki in drugi). Za organizacijo psihološke pomoči ob poplavah so pristojne občine, ki jo organizirajo v sodelovanju s strokovnimi službami. V ta namen morajo bočine v svojem načrtu zaščite in reševanja ob poplavah opredeliti katere strokovne službe bodo organizirale psihološko pomoč in kje bo pomoč dostopna, ocenijo potrebno število strokovnjakov in jih evidentirati. Pri izvajanju teh nalog po potrebi sodelujejo tudi vojaški psihologi. V ta namen se lahko vnaprej pripravijo zgibanke prve psihološke pomoči preživelim v nesreči, z napotki, kako naj si pomagajo in kje lahko dobijo strokovno pomoč, če jo potrebujejo.
Naloga regije je, da ob pomanjkanju strokovnjakov le-te pridobi iz drugih sredin, po možnosti v okviru regije iz neprizadetih občina ali preko Štaba CZ RS.

Prostovoljni reševalci, poklicni gasilci in zaposleni v ReCO Ljubljana znotraj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so skladno s smernicami za psihološko pomoč reševalcem prav tako deležni takšne pomoči, če jo potrebujejo.

D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči

8.2.3 Veterinarska pomoč

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Veterinarska pomoč ob poplavah obsega:

- zbiranje podatkov o poškodovanih in poginulih živalih na poplavljenem območju,
- nujno veterinarsko pomoč poškodovanim in obolelim živalim (nujna veterinarska pomoč je poseg, s katerim se odpravi neposredna nevarnost za življenje živali),

- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel,
- poostren nadzor nad živili živalskega izvora,
- spremljanje epizootiološke situacije.

Naloge veterinarske pomoči se izvajajo na podlagi navodil, ki jih izda dežurni inšpektor Območnega urada Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin Ljubljana. Naloge prve (primarne) veterinarske pomoči izvajajo veterinarji oziroma veterinarske organizacije oziroma zavodi sami v okviru svojih načrtov. Po potrebi se aktivirajo ekipe za prvo veterinarsko pomoč CZ. Pri izvajanju nalog jim pomagajo prostovoljne gasilske enote lokalnih skupnosti, po odločitvi poveljnika CZ občine.

Naloge prve veterinarske pomoči izvajajo enote CZ za prvo veterinarsko pomoč, delavci OU UVHVVR Ljubljana, Nacionalni veterinarski inštitut in veterinarji oziroma veterinarske organizacije s koncesijo.

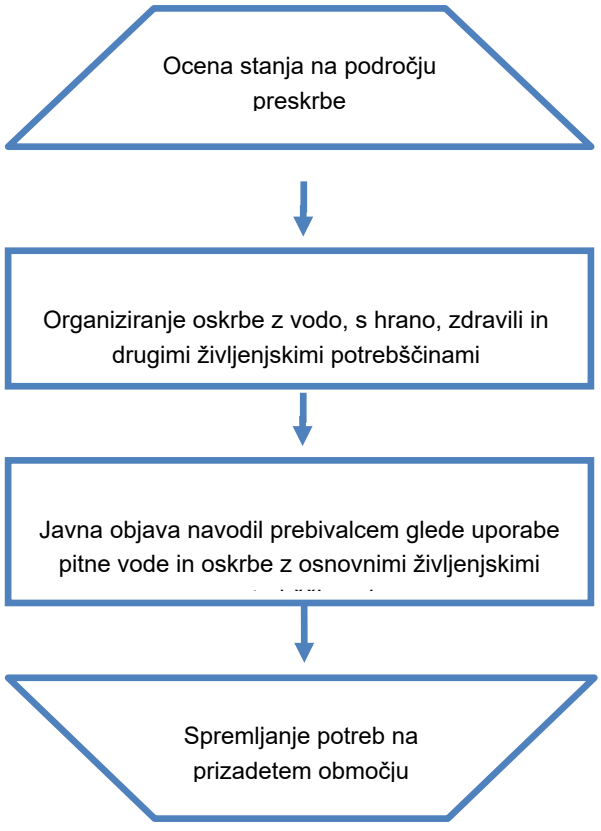
V občinskih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah je potrebno bolj podrobno opredeliti kako se zbirajo podatki o poškodovanih in poginulih živalih, kdo in kje izvaja zasilni zakol poškodovanih živali, kdo in kam se odstranjujejo živalska trupla, določiti lokacije za pokop kadavrov in postopek izvajanja drugih higienskih in proti higienskih ukrepov.

Regija usklajuje delo med prizadetimi občinami, veterinarskimi službami in gasilskimi enotami širšega pomena.

P – 29	Pregled veterinarskih organizacij

8.2.4 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob poplavah obsega:
- nujno zdravstveno oskrbo ljudi in živali,
- nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami,
- zagotavljanje razmer za osebno higieno,
- zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture,
- oskrbo z električno energijo,
- zagotavljanje nujnih prometnih povezav,
- zagotavljanje nujnih telekomunikacijskih zvez,
- zagotavljanje in zaščito nujne živinske krme.

Da bi to zagotovili, je treba čim prej vzpostaviti delovanje infrastrukturnih objektov in naprav.

Za izvajanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje so zadolžene javne službe in druge organizacije s področja infrastrukture ter po občinah poveljniki CZ občin.
Občine morajo v svojih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah bolj podrobno opredeliti kdo in kako hitro bo vzpostavil delovanje infrastrukturnih objektov in naprav, katere javne službe so za kaj zadolžene in katere druge organizacije s področja infrastrukture bodo ob poplavah tudi vključene v zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje. Treba je načrtovati postopke sodelovanja med občino, javnimi službami in drugimi organizacijami.

Naloga regija je usklajevanje dela med občinami in organizacijami ter javnimi službami, ki so regijskega pomena (na primer med občinami in Elektro Ljubljana idr.).

Osnovni pogoji za življenje bodo vzpostavljeni takrat, ko bodo izpolnjeni pogoji za preklic odrejenih zaščitnih ukrepov.

D – 10	Osnovni pogoji za življenje ob naravnih in drugih nesrečah – priporočilo

9. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsegata vse ukrepe prebivalcev za preprečevanje in ublažitev posledic poplav za njihovo zdravje in življenje ter varnost njihovega premoženja.

Med aktivnosti zmanjšanja poplavne ogroženosti uvrščamo poleg gradbenih (gradnja protipoplavne infrastrukture, redno vzdrževanje itn.) tudi ne gradbene ukrepe (ozaveščanje in informiranje javnosti, napovedovanje poplav itn.) Eden izmed mogočih ukrepov je tudi postavitev znaka za nevarnost poplav kot so npr. table s koto, ki označujejo višino poplave na območju z relativno veliko gostoto obiska lokalnega prebivalstva.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite so pristojne občine. V ta namen organizirajo svetovalno službo, ki jo opravljajo prostovoljci, zlasti psihologi, sociologi, socialni in zdravstveni delavci, strokovnjaki za civilno zaščito in drugi. Občine v svojih načrtih zaščite in reševanja predvidijo zaščitne in preventivne ukrepe ob poplavi ter natančneje opredelijo načine seznanitve in ozaveščanja prebivalcev glede pripravljenosti na poplave. Prebivalci morajo biti ozaveščeni in informirani o ukrepih oziroma pravilnem ravnanju in ukrepanju pred poplavo, ob napovedi poplave, med njo in po poplavi. To je še posebno pomembno, če živijo na območjih, kjer voda lahko zelo hitro naraste. V ta namen lahko občine

objavijo posebno telefonsko številko, lahko tudi v okviru informacijskega centra. V bivalnem in delovnem okolju poverjeniki za CZ usmerjajo izvajanje osebne in vzajemne zaščite prebivalcev.

Napotki za izvajanje osebne in vzajemne zaščite ter preventivni ukrepi in navodila za ravnanje ob poplavi so objavljeni na spletni strani URSZR.

Regija ob napovedi poplav preko rednih oziroma izrednih dnevno informativnih biltenov opozarja občine na nevarnosti poplav in jih opozori, da naj obvestijo občane kje so objavljeni napotki za ravnanje ob poplavi.

D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob poplavah

10. RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV

10.1 Pomen pojmov

HIDROLOŠKO OPOZORILO je napoved in/ali opis razmer na vodotokih v Sloveniji, ko so predvidena ali se že pojavljajo razlivanja izven strug ali obalne črte. Hidrološko opozorilo izda ARSO.

HIDROLOŠKA POROČILO je opis trenutnih in predvidenih hidroloških razmer v Sloveniji. Sestavljeno je iz besednega opisa hidrološkega stanj in napovedi ter grafičnega prikaza visokovodnih razmer, izda ju ARSO.

OPOZORILNA VREDNOST VODOSTAJEV in PRETOKOV VODOSTAJEV ARSO je višina vodne gladine v cm ali pretok v m^3/s na vodomernih postajah državnega hidrološkega monitoringa, pri katerem se začnejo prva razlivanja izven strug ali obalne črte.

INTERVENCIJSKE VREDNOSTI VODOSTAJEV in PRETOKOV VODOTOKOV so tipične vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK, na podlagi katerih poteka koncept odziva ob poplavah.

HIDROLOGIJA ali VODOZNANSTVO je znanost, ki proučuje vode na kopnem (nad površjem, na površju in pod površjem).

METEOROLOGIJA je znanost o ozračju, ki raziskuje vremenske procese in napoveduje vreme. Osnovni namen rednega in sistematičnega spremljanja meteoroloških pojavov je pravočasno napovedovanje in obveščanje o vremenskih pojavih zaradi zaščite, obrambe in varovanja prebivalstva in dobrin ter zaradi čim bolj smotrnega izrabljanja z vremenom, podnebjem in vodami povezanih naravnih danosti.

NEVARNOST (naravna ali druga ustrezna) je danost za katerikoli neugoden pojav, ki je povezan z mogočo nesrečo in lahko povzroči neugodne učinke.

RANLJIVOST je stopnja škode ali posledic, ki bi lahko nastale zaradi potencialno škodljivega pojava oziroma nastopa nevarnosti.

OGROŽENO OBMOČJE je območje, kjer zaradi nevarnosti škodljivega delovanja voda – poplav in erozije, plazov ter ledu, pogojenih z naravnimi značilnostmi in obstoječe rabe prostora (stalne prisotnosti ljudi in objektov) obstaja potencial ogroženosti življenj in zdravja ljudi ter potencial materialne škode.

POPLAVA je naravni pojav, ki nastane zaradi izredno močnih padavin ali naglega taljenja snega ali medsebojnega skupnega delovanja. Je naravna nesreča, ko izredni vodni pretok povzroči občutno škodo ob razlitju vode iz struge po okolici.

POPLAVNI VAL se pomika po reki navzdol tem hitreje, čim hitreje le-ta narašča. Hitrost poplavnega vala je pri večjih nižinskih rekah od 2 – 5 km/h, pri nenadnih povodnjih hudourniškega značaja pa tudi čez 15 km/h. Ko vodotok prestopi bregove, se hitrost poplavnega vala hitro zmanjša.

POREČJE je območje, s katerega vse celinske vode odtekajo preko potokov, rek ali jezer v reko, jezero ali morje.

VODNO OBMOČJE je s predpisom določeno območje, ki obsega eno ali več sosednjih povodij, skupaj s pripadajočimi podzemnimi vodami ter obalnim morjem in je teritorialna podlaga za upravljanje z vodami.

VODOSTAJ je višina gladine vode v rečnem koritu in je izražen v centimetrih glede na koto »0« vodomera. Kota »0« vodomera, glede na katero se meri gladino vode, je postavljena tako, da imajo vodostaji najpogosteje pozitivne vrednosti.

VODNI PRETOK je tista množina vode, ki preteče skozi ovlažen rečni profil na vodomernem profilu v 1 sekundi. Izrazimo ga v m³/s (hitrostjo; Q=S*v=(m2)*(m/s)=(m³/s)), izračunamo pa tako, da površino ovlaženega profila pomnožimo s srednjo hitrostjo vode. Vodni pretok je povezan z višino vodostaja.

10.2 Razlaga okrajšav

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
CSD	Center za socialno delo
CZ	Civilna zaščita
CZ RS	Civilna zaščita Republike Slovenije
DARS	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji
DRSI	Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo
ELME	Ekološki laboratorij z mobilno enoto
HNS	Host Nation Support – podpora države gostiteljice
IRSVNDN	Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
JRKBO	Enota za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo
MEEL	Mobilna enota z ekološkim laboratorijem
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MORS	Ministrstvo za obrambo
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NLZOH	Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano
NMP	Nujna medicinska pomoč

OC SV	Operativno komunikacijski center Slovenske vojske
OPVP	Območje pomembnega vpliva poplav
OZ	Območno združenje
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKB zaščita	Radiološka, kemična in biološka zaščita
RKS	Rdeči križ Slovenije
R/p	Radijska postaja
RS	Republika Slovenija
SMOK	Sistem Monitoringa, Opozarjanja in Kontrole
SV	Slovenska vojska
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
ZA-RE	Radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja
ZiR	Zaščita in reševanje
ZIRS	Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

11. SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

11.1 Skupne priloge

11.2 Skupni dodatki

11.3 Posebni dodatki

11.4 Viri

1. Uprava RS za zaščito in reševanje (2016). Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav.
2. Uprava RS za zaščito in reševanje (2019). Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah, verzija 4.0 (ažurirano julij 2024).
3. Uprava RS za zaščito in reševanje (2020). Območja pomembnega vpliva poplav na območju ljubljanske regije.
4. Agencija RS za okolje (2025). Dostopno prek spletne strani: www.gov.si .
5. Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direkcija RS za vode (2025). Dostopno prek spletne strani: O direkciji | GOV.SI.
6. Vlada Republike Slovenije (2025). Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti 2022 – 2027. Dostopno prek spletne strani: www.gov.si .